Østjydsk Banks opkøbsvurdering af Sparekassen Djursland

Udarbejdet af Karen Ehrenreich

Studienr. 20102228

Vejleder: Christian Farø

Indhold

English summery ... 3
Indledning ... 4
Afgræsninger ... 5
Problemformulering ... 5
Metode: ... 5
Introduktion af Østjydsk Bank ... 7
Østjydsk Banks værdier ... 9
Introduktion af Sparekassen Djursland ... 9
Sparekassens Djurslands værdier: ... 10
PEST analyse. ... 10
Political: ... 10
Solvens ... 11
Basiskapital ... 11
Kernekapital ... 11
Supplerende kapital ... 11
Hybridkapital ... 12
Risikovægtede poster ... 12
Risici ... 13
Individuel solvens ... 13
Likviditet ... 13
Finanstilsyn ... 13
Bankpakker ... 15
Nationalbanken ... 17
Økonomiske forhold: ... 17
Sociale forhold: ... 20
Indbyggertal ... 21
Uddannelsesniveau ... 21
Arbejdspladser ... 23
Boligmarkedet i kommunerne ... 23
Teknologisk udvikling ... 24
Delkonklusion på Pestanalyse ... 25
Regnskabsanalyse på Østjydsk Bank ... 27
Resultatopgørelse Østjydsk Bank ... 27
Delkonklusion på regnskabsanalyse ... 36
Regnskabsanalyse på Sparekassen Djursland ... 37
Delkonklusion ... 41
Østjydsk Banks solvens og basiskapital ... 42
Kreditrisiko: ... 43
Markedsrisiko. ... 43
Operationel risiko: ... 43
Scenarie 1: ... 44
Scenarie 2: ... 44

Likviditet ... 45
Sparekassen Djurslands solvens og basiskapital: ... 45
Kreditrisiko: ... 45
Markedsrisiko ... 46
Likviditet ... 46
Scenarie ... 46
Delkonklusion ... 47
Nøgletalsanalyse ... 47
WACC ... 47
Rentemarginal ... 50
ICGR: ... 50
Delkonklusion ... 52
Lovgrundlag for opkøb af en sparekasse ... 53
Værdiansættelse af Sparekassen Djursland ... 54
Værdiansættelse ud fra cash flow modellen ... 54
Værdiansættelse ud fra kurs/indre værdi ... 59
Værdiansættelse ved prisen på kunder ... 60
Delkonklusion ... 62
Opkøbssynergi ... 63
Resultatopgørelse efter opkøb: ... 68
Balancen efter opkøb ... 68
Nøgletalsanalyse efter opkøb ... 68
Interessentanalyse ... 72
Delkonklusion ... 73
Konklusion ... 73
Kilder ... 75
Bilag ... 77

English summery

The purpose with my report is to evaluate if it could be an advantage for Østjydsk Banks´ shareholders to aquire Sparekassen Djursland and to analyze which problems the management will face.

I think this is an interesting subject to work with, because I get the opportunity to use the knowledge I have learnt during the last two years of study (HDFR). I have in my report focused most on 2 basic subjects, Law and Economics.

After finishing my analyze I can conclude, that Sparekassen Djursland should be valued lower than their booked equity. When acquiring a Sparekasse it is important to know that there are special rules, which makes it possible for a Bank to acquire a Sparekasse. The reason for this is that Sparekassen is owned by themselves, but a bank is owned by shareholders. Sparekassen which is owned by itself, should be placed in a traders fund and the guarantors have to be offered financial release, stocks or to lock their savings for 5 years.

There are many issues to consider for Østjydsk Banks´ management before they can acquire Sparekassen Djursland:

- The market area that Sparekassen Djursland is located in is characterized by a low educational level and larger unemployment than the rest of the country.
- Sparekassen Djursland have other suppliers than Østjydsk Bank, therefore it would be very expensive for Østjydsk Bank to buy Sparekassen out of these agreements.
- A aggregation of Østjydsk Bank and Sparekassen Djursland would cause a negative ICGR and but improve the WACC
- A aggregation would also give Østjydsk Bank a better risk diversification on their lending's between private customers and trade customers.
- A calculated analysis of Østjydsk Bank also shows, that it is more profitable not to acquire Sparekassen Djursland.

All in all it would not be a good investment for the shareholders in Østjydsk Bank to acquire Sparekassen Djursland, due to the fact that Østjydsk Bank would make more money on its own.

Indledning

Jeg har igennem mit studie på HDFR lært nye tilgangsmåder til, at analyse den finansielle situation i Danmark, ud fra økonomiske og organisatoriske metoder. Jeg synes derfor det er relevant, at beskæftige mig med emnet opkøb i mit afsluttede projekt. Emmet opkøb giver mig mulighed for, at lære og belyse min viden om de bagvedliggende faktorer som spiller ind i sådan en proces.

Fusion og opkøb af pengeinstitutter i den danske banksektor har de seneste år været et aktuelt emne. I 2008 kom Sparekassen Sjællands daværende direktør Flemming Hansen med en udtalelse om, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis kredsen af lokale pengeinstitutter begyndte at flirte mere heftigt med hinanden[1]. I 2011 opkøbte Sparekassen Sjælland den sunde del af den kollapsede Max Bank i forbindelse med bankpakke IV. Det var her reglerne fra bankpakke IV kom i spil for første gang og sikrede indskydernes penge og en medgift til Sparekassen Sjælland fra Finansiel Stabilitet.

Flemming Hansens holdning om, at flere danske pengeinstitutter skulle fusioner, bliver understøttet af nyeste rapport fra OECD[2].

OECD rapporten mener, at den finansielle sektor i Danmark er sårbar, da der er for mange små pengeinstitutter i Danmark som enten skal lukkes eller sammenlægges. OECD forventer, at når statsgarantierne udløber, vil Danmark blive berørt af endnu en bølge af fusioner og lukning som belyser, at emnet opkøb er en aktuel problemstilling at beskæftige sig med.

Antallet af pengeinstitutter i Danmark har siden den globale krises udbrud i 2008 været faldende. Danmark ligger nu på niveau med andre nordiske lande som Sverige med ca. 110 pengeinstitutter.[3] Seneste aktuelle fusion er mellem Vestjysk Bank og Århus Lokal Bank. Bankerne er pt. de mest udfordrede banker I Danmark. Spillereglerne i sektoren ændrer sig hele tiden. Alt er sat i spil ved ovenstående fusion og giver mig spørgsmålet om hvor villige andre finansielle aktører og stat er for, at undgå endnu et bankkrak i den finansielle sektor i Danmark?

Et af de pengeinstitutter jeg har valgt, at beskæftige mig med er Østjydsk Bank, som i henhold til OECD rapport og finanstilsynets redegørelse om inspektion i marts/april 2011[4] er i risikogruppen, når statsgarantierne udløber.

---

[1] http://www.erhvervsbladet.dk/boersnyt/bankfusioner-vil-vaere-sundt

[2] http://borsen.dk/nyheder/finans/artikel/1/224231/oecd_danske_smaabanker_skal_doe.html

[3] https://www.fanet.dk/Statistik/Statistikker/Nordiskbankstatistik

[4] http://www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-fakta/Vurderinger-af-finansielle-virksomheder/2011/VU-Oestjydsk-Bank-Funktionsundersoegelse.aspx

Østjydsk Bank har som landets første pengeinstitut benyttet sig af Nationalbankens nye lånefacilitet[5], der går ud på, at bankerne kan få en kredit mod pant i gode udlån. Dette har resulteret i, at Østjydsk Bank har førtidsindfriet 134 mio. af et statsgaranterende obligationslån på 500 mio.

Dette belyser mig i, at der med nye politiske tiltag, skabes forbedrede vilkår for sektoren, til de udfordringer sektoren står over for.

Om nuværende regler og økonomisk situation, giver Østjydsk Bank anledning til, at opkøbe Sparekassen Djursland, vil jeg bearbejde i dette projekt ud fra en tænkt situation.

Afgræsninger

- I mine analyser sammenligner jeg kun pengeinstitutter Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland.
- Jeg analyserer og vurderer på grundlag af tilgængelige materialer og statistikker. Derfor vil min pestanalyse været præget af vurderinger ud af relevant materiale som er udarbejdet i 2009 og 2010.
- Jeg vil ikke tage hensyn til gældende regler i regnskabsloven.
- Jeg vil igennem nogle analyser opstille egne forudsætninger for udarbejdelsen.
- Jeg vil kun kort komme omkring teori fra fagene i organisation og projektledelse.

Problemformulering

Vil det være fordelagtigt for aktionærerne i Østjydsk Bank, at opkøbe Sparekassen Djursland? og hvilke problemstillinger skal ledelse i Østjydsk Bank være opmærksom på økonomisk?

Metode

Dette afsnit omhandler de modeller jeg vil benytte til, at besvare min problemformulering. Modellernes teori vil under deres anvendelse blive gennemgået for læseren.

Indledningsvis vil jeg give en kort introduktion af Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland, så læseren har et kort indblik i virksomhederne. Med afsæt i PEST modellen vil jeg analysere pengeinstitutternes makromiljø. PEST modellen inddeler omverdenen op på en overskuelig og enkel måde efter følgende faktorer:

[5] http://finanswatch.dk/article3001452.ece?referer=jp&aid=2687797&sid=2186

- Political, de politiske og lovgivningsmæssige forhold.
- Economical, de økonomiske og demografiske forhold
- Sociocultural, de sociale og kulturelle forhold
- Technological, de teknologiske og miljømæssige forhold

PE analysen skal klargøre hvilke politiske og lovmæssige forhold der er gældende for Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland, samt en kort analyse af den økonomiske situation.

ST analysen skal i første omgang tydeliggøre det markedsområde Sparekassen Djursland befinder sig på. Analysen vil tage udgangspunkt i relevante statistikker om uddannelse, arbejdsløshed, bolig, indbyggertal, aldersgennemsnit og arbejdspladser. Dette skal klargøre om det er fornuftigt for Østjydsk Bank, at placere sig i dette markedsområde. Derudover vil jeg kort give læseren et indblik i de teknologiske og miljømæssige muligheder som rør sig i den finansielle sektor. Her vil der indgå relevante statistikker om danskernes vaner og et indblik i de teknologiske muligheder udlandet allerede benytter sig af.
Ud fra PEST modellen har jeg basis for, at vurdere hvordan makromiljøet påvirker virksomhedernes eksterne situation.

For at vurdere virksomhedernes finansielle situation vil jeg udarbejde en regnskabsanalyse. Herunder vil jeg kommentere og analysere på udviklingen i regnskaberne for årene 2007 til 2011. Jeg vil dernæst vurdere virksomhedernes solvensforhold. Heri vil jeg opstille scenarier, for en ændret udvikling i pengeinstitutternes kapitalgrundlag.

Jeg vil endvidere beregne og vurdere på virksomhederne indtjening, nøgletallene til denne analyse vil være:

- WACC - en beregning af en virksomheds kapitalomkostning, hvor hver kategori af kapital forholdsmæssigt vægtes
- Rentemarginal – en beregning af forskellen mellem det gennemsnitlige indlån og udlånsrente
- ICGR- - en beregning på evnen til at skabe udlån

Afslutningsvis vil jeg analysere den økonomiske situation, hvis Østjydsk Bank skal opkøbe Sparekassen Djursland.

- Jeg vil først vurdere om en sparekasse kan opkøbes af en bank ud fra lov om finansiel virksomhed

- Jeg vil analysere og vurderer hvordan Sparekassen Djursland kan værdiansættes ud fra Cash flow modellen, Kurs/indre værdi og pris pr. kunde.

Jeg vil vurdere, hvilke synergieffekter der kan påvirker et opkøb positiv og negativt. Dernæst vil jeg vurdere effekten af et opkøb, ud fra en sammenlagt resultatopgørelse og balance. Heri beregnes der nye nøgletal på solvens, WACC, ICGR. Jeg vil derudover vurdere om en sammenlægning har betydning for muligheden af store engagementer.
Efterfølgende vil jeg udarbejde en budgetteret resultatopgørelse på 3 år for, at se om effekten af opkøbet stiller Østjydsk Bank bedre eller dårligere rent indtjeningsmæssigt
Afslutningsvis vil jeg udarbejde en interessentanalyse for involverede i en opkøbsproces mellem to pengeinstitutter.

Introduktion af Østjydsk Bank[6]

Østjydsk Bank A/S blev grundlagt under navnet *banken for Mariager og omegn* i 1897. Banken henvender sig til private kunder, mindre og mellemstore erhvervsvirksomheder samt offentlige institutioner. Banken tilbyder deres kunder et fuldt sortiment af udlåns-, indlåns-, pulje-, valuta-, investerings-, pensions-, forsikrings- og realkreditprodukter.
Dette opnår banken ved, at samarbejder med række leverandører.

- Østjydsk Bank har sammen med 14 andre pengeinstitutter en ejerandel i Bankdata og benytter sig af deres it-løsninger.
- Lokale Pengeinstitutter har til formål. at styrke og skaffe bedst mulige rammer for, at deres 85 medlemmer kan udøve virksomhed. Foreningen er et fælles talerør for, at medlemmerne kan blive hørt og øve indflydelse på udviklingen i finanssektoren[7].
- Pengeinstitutternes udviklingssamarbejde er med deres 12 medlemmer et samarbejde der udfører praktisk og strategisk arbejde til fælles og individuel markedsføring.[8]
- Realkreditinstitutterne Totalkredit og DLR.
  Totalkredit er et samarbejde mellem ca. 100 banker, sparekasser og andelskasser, som sikre, at kunderne kan have adgang til privat boligrådgivning hos den rådgiver de

[6] www.7230.oeb.dk/media/Årsrapport11_Fondsbørs.pdf
[7] www.lokalepengeinstitutter.dk/lpi/data.nsf/webDocuments/B922AE4FE1C122AFC12571EE0050720A
[8] www.pus.dk/content/dk/om_bm

kender[9]. DLR har samme princip men deres hovedaktivitet er at yde realkreditlån til erhvervsejendomme[10]

- BankInvest er en kapitalforvalter og udbyder af investeringsforeninger via deres samarbejdspartnere[11]
- NETS er en nordisk udbyder af betalings-, kort- og informationssystemer:[12]
- Finanssektorens Uddannelsescenter ejers af godt 100 finansielle virksomheder og tilbyder uddannelse på alle niveauer - lige fra de traditionelle finansfag til personlig udvikling, organisations- og strategiudvikling, salg og kommunikation.[13]
- Letpension er stiftet af over 100 pengeinstitutter, som udbyder personforsikring og pensionsprodukter. Letpension er nu en samarbejdsaftale med PFA Pension. Det gør, at kunder får individuel og personlig rådgivning i det lokale pengeinstitut med en løsning, der bliver administreret af PFA.[14]
- PrivatSikring er et datterselskab til Codan, som har indgået et samarbejde med Lokale Pengeinstitutter om tegning af skadesforsikringer til privatkunder[15]

Østjydsk Banks forretningsomfang fordelte sig i 2011 med 70 % på erhvervssegmenter og 30 % på privatsegmenter. Østjydsk Banks markedsområde strækker sig p.t. fra Hadsund, med bankens Nordligste afdeling til Vejle med bankens sydligste afdeling.

Banken har i disse markedsområder 12 afdelinger fordelt i kommunerne Mariager fjord, Randers, Skanderborg, Horsens, og Vejle, hovedsædet er placeret i Mariager.

Til at administrer filialerne har banken 160 medarbejdere som udgør 154 heltidsansatte. Afdelingerne har ca. 25.000 kunder samt 11.000 aktionærer[16], hvor ingen ejer mere end 5 % af aktiekapitalen. Bankens administrerende leder er Jens Vendelbo og formanden for bestyrelsen er Thorvald Christensen.

[9] www.totalkredit.dk/#http%3A//www.totalkredit.dk?action=page&pageId=278&_suid=1329222070258084903 44489443269
[10] www.dlr.dk/
[11] www.bankinvest.dk/DK/showpage.aspx?pageid=187
[12] http://www.nets.eu/dk-da/Brancher/Pengeinstitutter/Pages/default.aspx#tab2
[13] www.finansudd.dk/Om%20os/Foreningen.aspx
[14] http://letpension.dk/OmLetpension/Sider/default.aspx
[15] www.pi.privatsikring.dk/web/PSapp/nonsecurecontroller?id=1&nodeid=&pageid=Forside
[16] www.7230.oeb.dk/media/AktionærNyt_Ekstra_web.pdf

Østjydsk Banks værdier

Østjydsk Banks slogan er at "lokal forankring gør en forskel" og arbejder ud fra værdierne

- Tid og Handlekraft
- Lokalt engagement og personlige relationer

Østjydsk Bank ønsker, at være et regionalt pengeinstitut med stærke rødder i lokalsamfundet. Østjydsk Bank vil desuden være en aktiv medspiller i forhold til det lokale kultur- og foreningsliv. I foreningslivet har banken i 2011 støttet i alt 170 foreninger med økonomisk tilskud/støtte i større eller mindre omfang.

Østjydsk Bank har et kundekoncept der ligger vægt på den personlige kontakt og dialog med kunden, samt proaktivt rådgivning for, at imødekomme kundernes behov for bankydelser. Derfor har man i 2011 opkvalificeret medarbejderens kompetencer i rådgivningssituationer ved, at afholde udannelsesdage.

Østjydsk Bank vil stå for, at deres medarbejdere kan:

- Træffe hurtige beslutninger,
- Har en indlevelsesevne i kundens situation
- At kunderne får en personlig betjening og god gammeldags service.

Introduktion af Sparekassen Djursland

Sparekassen Djursland er mindre lokalt pengeinstitut på Djursland, der har rødder i Vivild og omegn på Djursland.

Sparekassen Djurslands hovedaktivitet er almindelig pengeinstitutforretning som omfatter, indlån, udlån, handel med værdipapirer og valuta og rådgivning om bolig. pension, forsikring og investering m.v.

Sparekassen Djursland har sit filialnetværk i byerne Vivild, Allingåbro, Auning, Grenå, Hornslet, Grønfelt og Ryomgård.

Sparekassen Djursland har 7 filialer, en administrationsafdeling som er placeret i Allingåbro, samt er deres "hovedsæde" er placeret i Vivild sammen filialen.

Sparekassen Djursland har 51 ansatte fordelt i deres filialer og administrationsafdeling. Sparekassen Djursland betjener 12.300 kunder. I 2011 fordelte deres forretningsomfang sig til 39,3 % i erhverv og 60,7 % i privat.[17]

[17] www.sparekassendjursland.dk/aviva/media/årsrapport_2010-2.pdf side 31

I Sparekassen Djursland er samarbejdspartnerne:

- Totalkredit og DLR kredit og Privatsikring
- AP-pension og Topdanmark: Leverandør af produkter til gruppelivsforsikringer m.v.
- Bankinvest, SpareInvest, JyskeInvest og SydInvest:
- Garanti Invest: leverandører at strukturere produkter
- Nets og Lokale Pengeinstitutter
- Skandinavisk Datacenter: leverandører til IT-system.

Sparekassens Djurslands værdier:

Deres filosofi er, at være et selvstændigt, troværdigt og dynamisk pengeinstitut, der er tilgængelig på kundernes præmisser.

Deres slogan er "Vi banker for dig". Det har de også gjort i overført betydning, ved at stille hjertestartere op ved alle deres afdelinger. Det skal symbolisere, at begge er i nærmiljøet, begge er hjertevarme og handlingen skaber velvære.

Det giver udtryk i, at de vil bakke den enkelte kunde op, når de rådgiver individuelt ved, at tage udgangspunkt i familiens virkelighed, da hver kunde har sine prioriteter og hjertesager.

Det gælder for Sparekassen om, at møde kunden hvor de er og assistere på det rette tidspunkt så man ikke forpasser fortiden "det er en hjertesag for Sparekassen Djursland".

PEST analyse.

PEST analysen benyttes til analyse af virksomhedernes omverden. Modellen giver en indikation af, hvilke faktorer der påvirker virksomhederne negativt og positivt. Virksomhederne bør løbende overvåge sin omverden og bearbejde disse data som input i en SWOT-analyse.

Political:

Pengeinstitutterne er underlagt omfattende lovgivning samt myndighedernes bevågenhed, da de har en vigtig rolle i samfundsøkonomien.[18] Det skyldes, at det omgivende samfund skal kunne bevare tilliden til sektorens ordentlighed og soliditet.[19]

Lovgivningen i sektoren udspringer af initiativer fra EU og internationalt niveau.

De centrale love for finansielle virksomheder i Danmark er lov om finansiel virksomhed (FIL) og bekendtgørelsen om kapitaldækning og opgørelsen af basiskapitalen.

[18] www.nationalbanken.dk/C1256BE2005737D3/side/Sammensaetning_af_pengeinstitutternes_kapital__nye_lovkrav_og_muligheder/$file/2002_kvo3_sam25.pdf

[19] www.finansraadet.dk/tal--fakta/lovgivning-og-regulering.aspx

Lovene er redskaberne for de økonomiske styringsværktøjer pengeinstitutterne benytter for, at opgøre deres solvens og risici.

Solvens

Pengeinstitutternes solvensprocent er et udtryk for, hvor meget basiskapital pengeinstitutterne skal have for, at modsvare sine risici:

Solvensprocent = Basiskapital *100/risikovægtede poster.

Basiskapital

Basiskapitalen består af kernekapital og supplerende kapital.

Det er pengeinstitutternes kapitalgrundlag og skal minimum udgøre 8 % af de risikovægtede poster jf. § 124.stk.2 i FIL

Kernekapital

Kernekapital udgør aktie-, garant- eller andelskapital, overkurs ved emission, reserver, overført overskud eller underskud samt hybrid kernekapital der max må udgøre 50 % af kernekapitalen efter fradrag jf. § 12 i bekendtgørelsen af opgørelsen af basiskapitalen.

Kernekapitalen bliver reduceret med, foreslået udbytte, immaterielle aktiver og skatteaktiver, løbende underskud, diverse fradrag og værdiændringer.[20] Kernekapitalen må min. udgøre 50 % af basiskapitalen.[21]

Supplerende kapital

Supplerende kapital er jf.§ 24 i bekendtgørelsen for opgørelsen af basiskapital, ansvarlig lånekapital der følger reglerne i bekendtgørelsens § 25 - 26.

Ansvarlig lånekapital som kan medregnes i basiskapital, skal opfylde følgende krav.

- Have en forfaldsdato og være efterstillet alt andet ikke efterstillet gæld.
- Beløbet skal være indbetalt
- Indløsning før forfaldstidspunkt kan ikke ske uden långiverens initiativ eller uden finanstilsynets tilladelse.
- Den skal kunne nedskrives, hvis egenkapital er tabt og betaling af renter kan udskydes hvis basiskapital ikke overstiger kapitalkravet
- Ansvarlig lånekapital reduceres når der er under 3 år tilbage af lånets løbetid. Det reduceres med henholdsvis 25 %, 50 % eller 75 % ved opgørelsen af basiskapitalen, hvis der er 3 år, 2 år eller 1 år til forfald.

[20] Bekendtgørelse af opgørelsen af basiskapitalen.
[21] Bekendtgørelse af opgørelsen af basiskapitalen.

- Den supplerende kapital må maks. udgøre 50 % af kernekapitalen.[22]

Hybridkapital

Hybridkapital er en blanding af egenkapital og lånekapital, som ikke kan kræves tilbagebetalt af långiver. Kapitalen er efterstillet anden gæld.[23]

For at medregne hybrid kernekapital med maks. 50 % af kernekapitalen skal følgende være opfyldt:

- Skal kunne konverteres til aktie-, garant- eller andelskapital.
- Aftalen må ikke indeholde incitamenter til indfrielse
- Aftalen må ikke indeholde aftale om, at gælden forfalder på et forudsat tidspunkt

Risikovægtede poster

De risikovægtede poster skal forstås som et mål for den samlede risiko for tab der er forbundet med pengeinstitutternes aktiviteter jf. FIL § 142.

Pengeinstitutters aktiver består først og fremmest af udlån, hvilket udgør deres kreditrisiko. Udlån tildeles en individuel vægt afhængigt af risikoen for tab. Disse vægte er eksempelvis følgende:

- Udlån med pant i bolig inden for 80 % af ejendomsværdien risikovægtes med 35 %
- Udlån med pant i bolig uden for 80 % af ejendomsværdien risikovægtes med 75 %
- Udlån med pant i bil risikovægtes med 75 %
- Udlån til kreditter og forbrug med eller uden livsforsikring risikovægtes med 75 %
- Overtræk over 90 dage på min 1 t.kr. risikovægtes med 150 %
- Obligationer risikovægtes med 10- 150 %
- Erhvervsejendomme med pant indenfor 60 % af ejendomsværdien risikovægtes med 50 %

De risikovægtede poster kan beregnes efter forskellige metoder, hvor de mere avancerede kræver særskilt tilladelse fra Finanstilsynet. Ved opgørelsen af de risikovægtede poster skal der ud over kreditrisiko også tages højde for markedsrisiko og operationel risiko[24]

[22] Særtryk til HDFR om bankvirksomhed og risikostyring
[23] Særtryk til HDFR om bankvirksomhed og risikostyring
[24] www.finanstilsynet.dk/da/Leksikon/Risikovaegtede-poster.aspx

Risici[25]

- Kreditrisiko er risiko for tab på udlån på private kunder og virksomheder.
- Markedsrisiko er risikoen for tab på grund af ændringer i kurser eller priser på finansielle instrumenter.
- Operationel risiko er risikoen for tab på grund af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl, systemfejl eller eksterne begivenheder.
- Øvrige risici udsving i indtjeningen, strategiske risici, omdømme risici m.m

Individuel solvens

Pengeinstitutterne skal beregne deres individuelle solvensbehov jf. FIL § 124 stk. 4 og denne kan ikke være mindre end 8 %, selvom pengeinstituttet reelt har et solvensbehov som er mindre end 8 %. Den faktiske solvens skal altid være større end det individuelle solvensbehov.[26]

Likviditet

Jf. FIL § 152 stk.1-3 skal pengeinstitutter have en forsvarlig likviditet. Pengeinstituttet skal mindst have en likviditet til at dække 15 % af de gældsforpligtelser, som påhviler pengeinstituttet, at betale på anfordring eller med kortere varsel end en måned.
Dertil skal likviditet dække 10 % af pengeinstituttets samlede gælds- og garantiforpligtelser fraregnet efterstillede kapitalindskud, der kan medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen. Til likviditeten medregnes kassebeholdning, fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender hos kreditinstitutter og forsikringsselskaber samt beholdning af sikre, let sælgelige, ubelånte værdipapirer, kreditmidler.

Finanstilsyn

Finanstilsynets rolle er, at kontrollere om pengeinstitutterne overholder lovgivningen samt overvågning af, om virksomhederne har tilstrækkelig kapital i forhold til de risici, de har påtaget sig. Finanstilsynet medvirker derudover til, at udforme lovgivning og bekendtgørelser i sektoren[27]. Et af finanstilsynets vejledningsredskaber til, at vurdere et pengeinstituts tilstand er tilsynsdiamanten. Diamanten opstiller en række plejemærker inden fem områder, som alle pengeinstitutter bør overholde inden ultimo 2012, hvis de vil undgå at finanstilsynet giver en risikooplysning som bliver offentliggjort. Dermed risikere et pengeinstitut, at blive mærket med en forøget risiko. Det kan få konsekvenser for banker som er børsnoteret, da det kan

[25] Særtryk om bankvirksomhed og risikostyring
[26] Særtryk om bankvirksomhed og risikostyring
[27] www.finanstilsynet.dk

ramme deres aktiekurs. Det er derfor vigtigt for pengeinstitutterne at signalere, at man styre virksomheden i en positiv retning. [28]

Tilsynsdiamant

Grænseværdierne bør i alle pengeinstitutter være således:

- Summen af store engagementer bør være mindre end 125 procent af basiskapital
- Udlånsvækst bør være mindre end 20 procent om året
- Ejendomseksponering bør være mindre end 25 procent af de samlede udlån
- Stabil funding, hvilket udregnes således:
  - Udlån/arbejdende kapital fratrukket obligationer med en restløbetid under et år. bør være mindre end 1.
- Likviditetsoverdækning bør være større end 50 procent

Pengeinstitutterne bliver vurderet på deres kreditrisiko, markedsrisiko på kurs, rente, valuta og likviditet, operationel risiko og øvrige risici som institutterne selv skal opgøre. Når tilsynet er på inspektion vurderer de om risikoen er opgjort rigtig, hvilket kan fører til forhøjet solvensbehov som i sidste ende kan lukke pengeinstituttet, hvilket er sket for eksempelvis Amagerbanken og Sparekassen Østjylland. Siden 2008 har pengeinstitutternes nedskrivninger og negative kursreguleringer påvirket deres aktie- og obligationsbeholdninger negativt og derved haft indflydelse på deres kreditrisiko- og markedsrisiko.

Baselkomiteen

Der er siden 1974 lavet standarder for international regulering af den finansielle sektor via oprettelsen af Baselkomiteen (BCBS). BCBS offentliggjorde i 2010 Basel III som medfører strengere krav på likviditets- og kapitalområdet.[29]

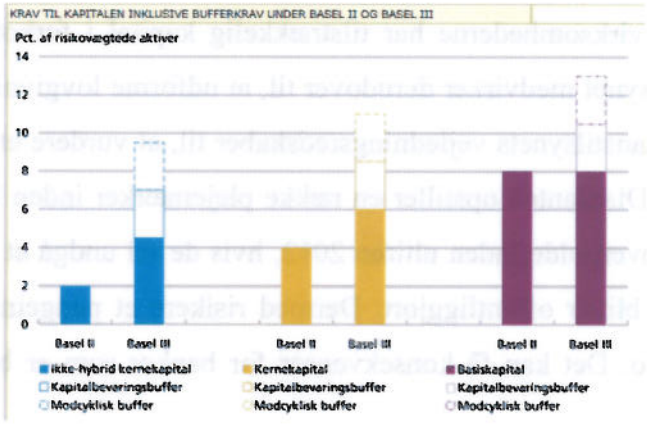

[28] Særtryk til HDFR – bankvirksomhed og risikostyring
[29] www.nationalbanken.dk/c1256be2005737d3/side/Kvartalsoversigt_2011_1_kvartal_Del_1/$file/kap07.htm

Ovenstående model[30] viser de fremtidige kapitalkrav for pengeinstitutterne.
Der findes 3 former for kapital, som kan indgå i pengeinstitutternes basiskapitalopgørelse. Disse er egenkapital, hybrid kernekapital og supplerende kapital.
Der vil fra 1. januar 2013 til 1. januar 2015 være implementeringsperiode, hvor det kræves at ikke hybridkernekapital skal forhøjes fra de nuværende 2 % til 4,5 %. Kan evt. give flere aktiemissioner i sektoren[31]. Den samlede kernekapital forhøjes fra 4 % til 6 %.
Der ændres ikke ved kravet til den samlede basiskapital, der udgør minimumsolvenskravet på 8 % af de risikovægtede poster. I stedet skal der indfases nye kapitalbuffere og modcyklisk buffere. Det skal sikre, at kreditinstitutterne beholder kapital til, at modstå perioder med store nedskrivninger m.m. Kapitalbufferne svarer til 2,5 % af de risikovægtede poster og de modcykliske buffer på mellem 0-2,5 %, som skal opbygges i perioder, hvor der opbygges systematisk risici f.eks. i perioder med høj udlånsvækst.[32]

Bankpakker

Politikerne har i Danmark siden finanskrisen start i 2008, styrket den finansielle sektor med politiske tiltag.

Bankpakke I:

Aftalen om finansiel stabilitet sikrede en 2-årig garanti for medlemmer af det private beredskab. Pengeinstitutterne skulle betale op til 35 mia. fordelt på 15 mia. i provision samt garantere med 20 mia. til afvikling af nødlidende pengeinstitutter[33]. Aftalen skulle sikre, at forbrugerne havde tillid til deres pengeinstitutter. Pengeinstitutterne havde på grund af finanskrisen og krakket på Roskilde Bank svært ved, at fremskaffe den nødvendige likviditet og derfor var bankpakken nødvendig. Aftalen dækkede kundernes indestående og simple fordringer. Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland benyttede sig af ordningen. Da den 2-årig garanti udløb, blev indskydergarantien gjort gældende i forbindelse med vedtagelse af Bankpakke III. Den sikre i dag kundernes almindelig indlån op til 100.000 euro med fradrag fra eventuelle lån og andre forpligtelser. Pensionsopsparinger og særligt indlån m.v. er dækket for et ubegrænset beløb. Garantifonden for indskydere og investorer skal mindst have en

[30] www.nationalbanken.dk/c1256be2005737d3/side/Kvartalsoversigt_2011_1_kvartal_Del_1/$file/kap07.htm
[31] markets.sydbank.dk/wwwsydbankdkdocs/Udenlandske%20obligationer/Viden%20om/Basel%20III-udspil.pdf
[32] www.nationalbanken.dk/c1256be2005737d3/side/Kvartalsoversigt_2011_1_kvartal_Del_1/$file/kap07.htm

formue DKK 3,2 mia.[34]. Det har resulteret i ekstra omkostninger til medlemmerne som ses i årsregnskaberne under andre driftsomkostninger og nedskrivninger.

Bankpakke II:

Kreditpakken havde til formål, at stabilisere sektoren med 100 mia. hvoraf 75 mia.[35]gik til pengeinstitutterne. Den skulle sikre, at bankerne stadig kunne finansiere virksomhederne og forbrugernes udlån. Pengeinstitutterne kunne ansøge om et kapitalindskud i form af hybrid kernekapital fra staten.

Betingelserne for dette var som udgangspunkt, at man skulle have en kernekapitalprocent på 12 %. Prisen for at låne af staten blev fastsat til en rente mellem 9 til 11,25 %.

Østjydsk Bank tilsluttede sig ordningen og fik 157 mio. i hybrid kernekapital.

Derudover blev der lavet en 3-årig overgangsordning, så pengeinstitutterne havde mulighed for at opnå en individuel statsgaranti på obligationsudstedelse i op til 3 år.

Østjydsk Bank tilsluttede denne ordning og fik et garantitilsagn på 1.200 mio. som skulle bruges til hjemtagelse af fundinglån.

Bankpakke III

Selskabet finansiel stabilitet A/S der er ejet gennem den danske stat, fik forlænget sin opgave med, at afvikle de nødlidende pengeinstitutter.[36]

Aftalen sikrede, at kunder i en afviklingsbank kunne forsætte deres løbende bankforretninger, afhængig af hvilket afviklingsform der blev valgt.

Bankpakke III blev meget kritiseret, da Moody nedjusteret sin ratning af danske banker efter Amagerbankens krak. Konkursen på Amagerbanken viste nemlig, at myndighederne var villigt til at lade indlånere og kreditorer tabe penge, selvom bankforretningen forsatte under finansiel stabilitet[37].

Bankpakke IV:

Indeholder nye elementer for afvikling af et nødlidende pengeinstitut. Det er gjort ved, at styrke medgiftordning, så det er attraktivt at overtage et nødlidende pengeinstitut. Man har

[34] www.gii.dk/om-indskydergarantifonden.aspx
[35] www.nationalbanken.dk/C1256BE2005737D3/side/Finansiel_stabilitet_2009_1_halvaar/$file/kap02.htm
[36] http://finans-dyn.tv2.dk/nyheder/article.php/id-29464576:bankpakke-iii-en-ubehagelig-pakke.html
[37] www.finanswatch.dk

fjernet barrierer for fusion mellem pengeinstitutter gennem mulighed for statslig garanti med forhøjet præmiebetaling.[38]

Nationalbanken

Udover bankpakker har man lavet yderligere tiltag for at hjælpe pengeinstitutterne fra Nationalbanken. Pengeinstitutterne kunne belåne deres overdækkende solvensprocent.[39] Seneste tiltag er, at pengeinstitutterne kan belåne udlån og hente likviditet til evt. førtidsindfrielse af den individuelle statsgaranti. Derudover har pengeinstitutterne i Danmark eksempelvis mulighed for at belåne følgende:

- Papirer udstedt af den danske stat,
- Obligationer garanteret af den danske stat, obligationer udstedt af Kommunekredit og Danmarks Skibskredit, realkreditobligationer, særligt dækkede obligationer (SDO) og særligt dækkede realkreditobligationer (SDRO) udstedt af institutter omfattet af lov om finansiel virksomhed.[40]

Økonomiske forhold:

Dansk økonomi er præget af lavkonjunktur, begreberne som kreditkrise og statsgældskrise er ofte nævnt i medierne og er grunden til nuværende økonomisk situationen i Danmark og udlandet. Krisen har i de seneste år påvirket pengeinstitutternes makromiljø negativt. Væksten på det finansielle marked tog med ét en opbremsning i 2008, hvor negative resultater og store nedskrivninger siden har præget sektoren.

De store nedskrivninger, tab og dårligere resultater har bevirket til, at flere pengeinstitutter har, skulle finde andre samarbejdspartnere eller lade sig afvikle.

Nedenstående grafikfremstilling fra Nationalbanken[41] viser udviklingen i resultater og nedskrivninger siden 1980erne. Tabellen viser, at der i 2010 er sket en lille forbedring, som kan henføres til, at pengeinstitutterne fik positive kursreguleringer og har strammet på deres udlånspolitik.

[38] www.mwblaw.dk/da-dk/Nyheder/~/media/News/Bankpakke%20IV%201.ashx

[39] www.kglmoent.dk/C1256B730054214F/sysOakFil/oversigt_jan2010/$File/n_100113_oversigt_midlertidige_laanemuligheder.pdf

[40] www.nationalbanken.dk/DNDK/Regelsaet.nsf/side/Sikkerhedsstillelse_loebende!OpenDocument

[41] www.nationalbanken.dk/C1256BE2005737D3/side/Finansiel_stabilitet_2011!opendocument

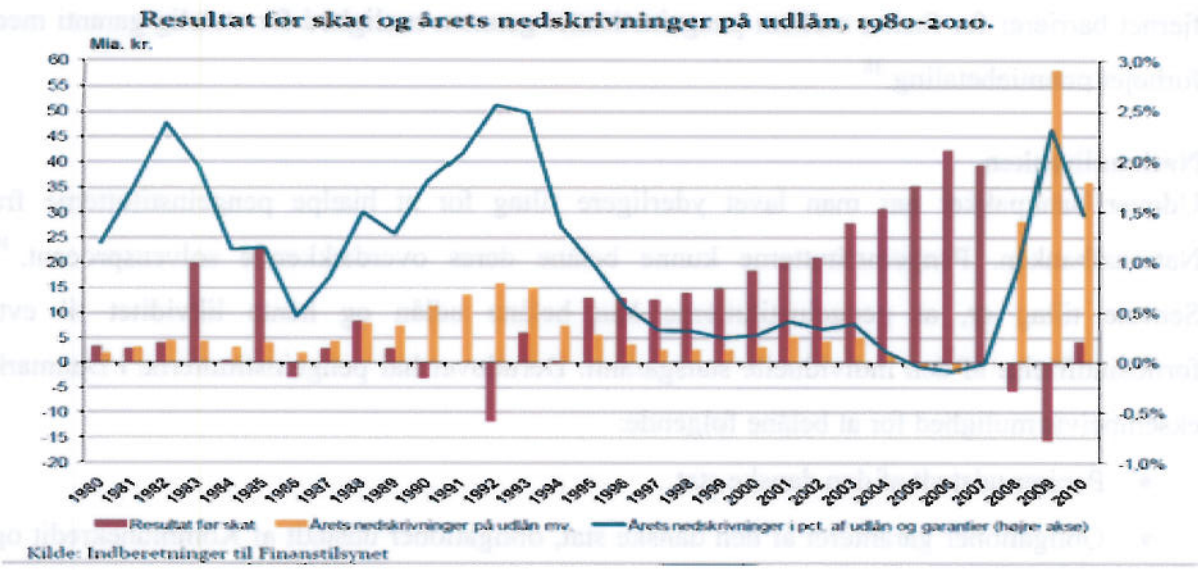

I 2008 blev det danske finansielle marked påvirket af usikkerheden i USA, grundet sumprimekrisen. Krisen udsprang i USA, da boligpriserne faldt og der kom en stigende misligholdelse af boliglån blandt de mindst kreditværdige boligejere[42]. Dette fik betydning for det finansielle marked og skabte mistillid mellem de finansielle aktører. Der blev mangel på likviditet i den finansielle sektor. Prisen på, at låne penge på finansmarkederne steg på grund af usikkerheden og markedet gik i stå. Den økonomiske vækst i danske økonomi kom parallelt ind i afmatning med negativ vækst i BNP[43], boligpriserne faldt og arbejdsløsheden steg. Der var store fald på aktiemarkeder, hvilket resulterede i negative kursreguleringer i pengeinstitutternes regnskaber som prægede bundlinjen.

Pengeinstitutterne må betale en højere rente for, at låne penge til at finansiere deres egne udlån, samtidig med at kunderne har sværere ved at tilbage betale deres gæld.

Det havde især haft stor betydning for de pengeinstitutter, der havde haft en meget voldsom udlånsvækst, uden at indlånene er fulgt med. Disse pengeinstitutter var dermed blevet meget afhængige af, at fremskaffe likviditet hos andre pengeinstitutter.

Nedenstående grafisk fremstilling fra finanstilsynet[44] viser, at der fra 2003 og frem til 2008 blev udlånt mere end pengeinstitutterne selv kunne finansier. Det fik den konsekvens, at pengeinstitutterne stoppede den kraftige udlånsvækst og strammede op på udlånspolitikkerne, hvilket illustrerer at spændet mellem indlån og udlån er reduceret. I 2008 var der en dediceret indlånskrig i gang for at hente den nødvendige likviditet. Det betyd, at større banker som

[42] www.dr.dk/Nyheder/Penge/2008/02/27/100319.htm
[43] www.information.dk/260351
[44] www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-fakta/Statistik-noegletal-analyser/Analyser/MU-2010/~/media/Tal-og-fakta/2011/Markedsudvikling/MU_BANK_2010.ashx

Nordea og Danske Bank reelt havde en fordel, da deres behov for indlånsmidler reelt var begrænset i forhold til mindre pengeinstitutter, der primært finansiere sig med indlån.[45]

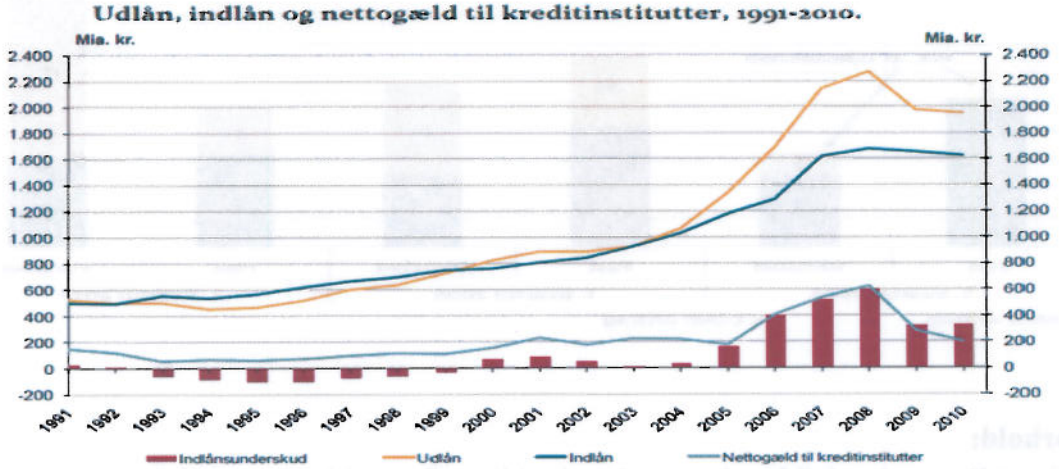

Krisen har ført til, at pengeinstitutterne flytter deres øgede omkostninger over på kunderne i form af stigende udlånsrenter.

I 2012 er pengeinstitutterne stadig præget af afmatning på det danske og internationale markedet. Privatforbruget er ramt af prisstigninger på olie og et stagnerede boligmarked. Husholdningerne og virksomhederne er i gang med at konsoliderer sig, hvilket betyder et lavere udlån for pengeinstitutterne og derved forringer deres indtjening og væksten i Danmark. Når pengeinstitutterne udlåner mindre påvirker det samfundsøkonomien, da der ikke investeres i så mange virksomheder og ledigheden vil således stige, samt sker der et fald i salg af langvarige forbrugsvarer.

Udviklingen på det danske boligmarkedet har også bevirket til, at danskernes formuer er faldet. Inden krisen var det normalt, at ejendomme var let omsættelige, i dag ligger de længe. Grunden til, at priserne steg i opgangsperioden kan skyldes de økonomiske politiske tiltag som skattestop og mulighed for afdragsfrihed. Det gjorde, at boligmarkedet nående op i urealistisk niveau. Husholdningerne har en stor del af deres realkreditgæld i variabelforrentet lån med afdragsfrihed. Afdragsfriheden er steget fra 2008 til 2011 som ses i nedenstående tabel fra nationalbanken[46] og renteniveauet er historisk lav, hvilket har hjulpet boligmarkedet. Mulighederne for afdragsfrihed bliver dog opstrammet fra juni 2012. Det kommer til, at betyde at boligejerne ikke har samme mulighed for, at få afviklet dyrere gæld eller modstå perioder med arbejdsløshed som tidligere.

[45] Finansieringsmodel for mindre og større pengeinstitutter findes i bilag 1
[46] www.nationalbanken.dk/C1256BE2005737D3/side/Finansiel_stabilitet_2011!opendocument

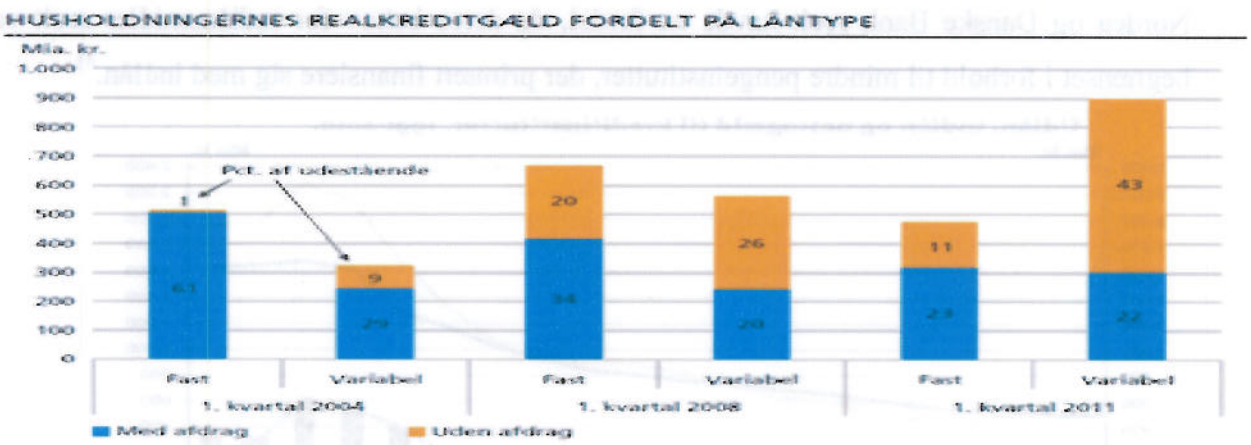

Sociale forhold:

Demografien i Danmark udvikler sig negativt, der bliver flere ældre som skal forsørges, med en mindre arbejdsstyrke til at gøre det. Der kommer altså flere udgifter i statskassen og mindre indtægter til at betale dem. Hvilket også har resulteret i flere politiske tiltag om en mindre attraktiv efterløn og en forhøjet pensionsalder. Aldersfordelingen vil i fremtiden betyde, at forretningsomfanget for pengeinstitutter bliver ændret.

I vurderingen af opkøbsmuligheden af Sparekassen Djursland er det vigtigt, at ledelsen undersøger hvilket markedet Østjydsk Bank bevæger sig ind på.

Der kan være blandende holdninger til, at etablerer sig i lokale områder, typisk har store pengeinstitutter trukket sig ud af områderne på grund af omkostninger til filialer, hvilket gør at de mindre pengeinstitutter ikke har været præget af samme konkurrence, som i større byer. Dette præger selvfølgelig mindre pengeinstitutters konkurrenceevne på prisen, da store pengeinstitutter har mulig for, at finansiere sig bedre og reducere deres omkostninger.

Pengeinstitutsektoren i Danmark er blevet kritiseret for, at Danmark har for mange små pengeinstitutter. Modsat har kunderne forskellige præferencer, de er måske mere villig til, at bakke op om det lokale pengeinstitutter, da de ligger i deres nærområde. Kunderne kender typisk de ansatte og betaler derfor lidt ekstra for tilgængeligheden.

Hvorfor er Sparekassen Djursland vurderet til en potentiel opkøbsmulighed

Sparekassen Djursland er valgt som potentiel opkøbsmulighed på grund af beliggenheden. Det vil virke naturligt, at bevæge sig ind i dette markedsområde. Argumenterne for dette er, at bl.a. kunderne kendskabsgrad til Østjydsk Bank.

Desuden er konkurrencesituationen anderledes end hvis Østjydsk Bank etablere sig i Århus, hvilket også geografisk ligger naturligt for Østjydsk Bank. Den store konkurrent i området er Djurslands Bank, som er markedsleder i området.
Det er vigtigt for Østjydsk Banks ledelse, at undersøge hvilke forretningsmuligheder der er i markedsområdet i forhold til deres opkøbsvurdering. Der er forskellige parametre som er vigtige at vurdere, når man vil ind på et nyt marked:

- Hvilke kunder der reelt befinder sig i dette område og hvad potentialet reelt for gode forretninger og mulig arbejdskraft til filialerne?

Indbyggertal
Indbyggertallene i Norddjurs og Syddjurs kommune er henholdsvis i 1 kvartal 2012 på 37.539 og 41.454.[47] Området ligger tæt ved større byer som Randers og Århus, hvilket betyder at kommunerne har mange udpendler til byer som Randers og Århus.
Det kan være svært, at tiltrække kvalificeret arbejdskraft ud til de små lokale småbyer. Det skal ledelse i Østjydsk Bank være opmærksomme på.
Sparekassen har 12.300 kunder, så deres markedsandel er samlet ca. 15,5 %. Tallet skal dog reguleres for kunder der ikke bor i kommunerne og derfor reelt lavere.

Aldersfordelingen i kommunerne fordeler som vist i nedenstående tabel[48]:

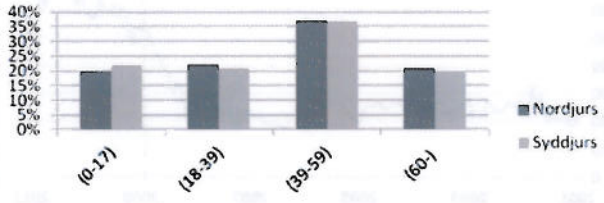

Tabellen viser, at der er mange kunder i aldersgruppen 39 år og opefter. Det er kunder som allerede er etableret og er i gang med opsparingsfasen eller nedsparringsfasen i deres liv.
Det kan give mulighed for, at hente indlån på disse kunder og reducere Østjydsk Bank udlånsunderskud. Ledelsen skal og være opmærksomme at udlånsvækst mulighederne kan være begrænset.

Uddannelsesniveau
Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau er lidt lavere i Norddjurs og Syddjurs end i Østjylland som helhed.[49]

[47] www.statistikbanken.dk/statbank5a/default.asp?w=1311

[49] En beskrivelse af arbejdsmarkedet i Norddjurs kommune + Syddjurs kommune udarbejdet af Beskæftigelsesregion Midtjylland April 2011

- I Norddjurs har 38 % har ingen erhvervskompetencegivende uddannelse, hele 44 % en erhvervsfaglig uddannelse, mens kun 18 % har en videregående uddannelse.
- I Syddjurs har 32 % ingen erhvervskompetencegivende uddannelse, mens 41 % har en erhvervsfaglig uddannelse og 26 % en videregående uddannelse.
- I Østjylland har 24 % ingen erhvervskompetencegivende uddannelse, mens 34 % har en erhvervsmæssig uddannelse og 31 % har en videregående uddannelse.

Kommunerne ligger altså under det på det uddannelsesniveau som er i Østjylland, hvilket kan have betydning for de forretningsmuligheder som befinder sig på Djursland.

Arbejdsløsheden i kommunerne lå på 6,7 % i Norddjurs og 6,5 % i Syddjurs i 2011, hvilket i samme periode ligger højere end landsgennemsnittet på 6 %.[50]

Det kan skyldes uddannelsesniveauet. Indbyggere med ingen uddannelse og erhvervsmæssige uddannelse, er blevet ramt af virksomhedernes tilbagegang på grund konjunkturforholdene.

Nedenstående tabel fra erhvervs og økonomiministeriet[51], viser at antallet af konkurser ligger på et højt niveau dog faldende fra 2010. Når virksomhederne har tilbagegang eller går konkurs påvirker hele samfundet og især pengeinstitutternes individuelle nedskrivninger på erhverv.

Månedlige konkurstal opregnet til årsniveau, januar 2001 til maj 2011

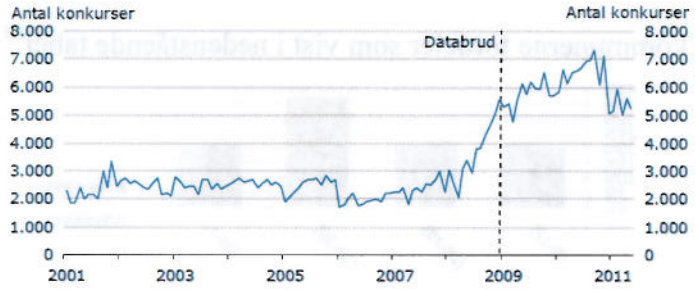

[50] www.dst.dk/pukora/epub/Nyt/2011/NR147.pdf

[51] www.evm.dk/arbejdsomraader/vaekst-og-konkurrenceevne/analyser-af-dansk-oekonomi/alle-analyser

Arbejdspladser

Arbejdspladser på Djursland[52] er fordelt med 15.666 i Syddjurs og 16.523 i Norddjurs.

De er fordelt på følgende erhverv.

	Norddjurs	Syddjurs	Hele landet
Landbrug, skovbrug og fiskeri	6.4%	5,40%	2,6%
Industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed	18,40%	13,30%	13,90%
Bygge og anlæg	8,30%	7,40%	6,40%
Handel og transport	21,90%	29%	23,90%
Information og kommunikation	1,30%	0,90%	3,60%
Finansiering og forsikring	1,90%	1,30%	3,10%
Ejendomshandel og udlejning	1,10%	1,40%	1,40%
Erhvervsservice	5,40%	7,70%	9,70%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	30,70%	28,30%	30,60%
Kultur, fritid og anden service	4%	4,20%	4,20%
Uoplyst aktivitet	0,60%	1,10%	0,60%

Kommunerne har især arbejdspladser inden for landbrug og handel i forhold gennemsnittet til resten af landet, hvilke er områder som er hårdt ramt af krisen og konkurser[53]

Kommuner ligger primært i et landbrugsområde og disse kunder er ramt af nedskrivninger. Finanstilsynet har f.eks. nedsat værdiansættelsen på prisen af landbrugsjord til et lavere niveau[54], hvilket påvirker pengeinstitutter som har en høj eksponering og primært ligger i landbrugsområder. Ledelsen i Østjydsk Bank skal overveje om man ønsker, at bevæge sig ind i et landbrugsområde og hvilken konsekvens dette vil få.

Boligmarkedet i kommunerne

Boligstatistik fra Realkreditrådet viser, at boligudbuddet i kommuner ligger på ca. samme niveau med 497 antal boliger i hver kommune. I 4 kvartal 2011 er der solgt ca. 54 stk. i hver kommune. Norddjurs ligger i en udkantkommune, hvilket kan gøre det mindre attraktivt at flytte dertil. Liggetiderne er højere i kommuner end resten af landet. I 4 kvartal 2011, lå liggetiderne på udbudte boliger i Norddjurs med 226 dage, Syddjurs med 262 dage sammenlignet med hele landet, hvor liggetiderne gennemsnitlig er 210 dage. Det er generelt sværere, at finde købere til boligerne. Pengeinstitutterne har øget kravet til rådighedsbeløbet ved huskøb. Arbejdsløshed bidrager til, at færre kunder kan købe bolig. Det har betydning for

[52] En beskrivelse af arbejdsmarkedet i Norddjurs kommune + Syddjurs kommune udarbejdet af Beskæftigelsesregion Midtjylland April 2011 (OBS tal fra 2009)

[53] www.evm.dk/publikationer/2011/~/media/oem/pdf/2011/publikationer-2011/28-06-11-oekonomisk-analyse-konkurser-i-dansk-erhvervsliv.ashx

[54] www.landbrugsavisen.dk/nyheder/netnyheder/2011/12/20/finanstilsynetskaerperkravtiljordpriser.htm

forretningsomfanget, da der tjenes mindre ved garantiprovision og bevirker til mindre udlån som også har betydning for indtjeningen.

Teknologisk udvikling

Pengeinstitutter har udviklet sig, i takt med teknologiens muligheder hvilket har medvirket til, at kunderne ikke har samme behov for personligbetjening.

Udviklingen i befolkningen mellem 16 år til 74 år som anvender computer og internet var 2010 næsten 90 %, imens 3 ud af 4 i denne aldersgruppe benytter netbank[55]. Hertil har 95 % af hele befolkningen en mobiltelefon.[56]

Det har resulteret i, at handler via internettet, brugen af netbank og offentlige selvbetjening er steget. En af årsager til dette er Nemid som gør det muligt for kunderne, at benytte samme kode til alt. Udbredelsen af diverse betalingskort og muligheden for, at betale metrobilletten eller musik via sin mobil bidrager til denne udvikling. Især har udviklingen for mobiltelefoner og deres kunnen åbnet nye muligheder for sektoren. Kaster man et blik på udlandet bliver mulighederne som fysik mobilbetaling allerede benyttes i lande som Japan og USA. I disse lande er det muligt, at betale alt via et bip på en skanner med mobiltelefonen.

Forbrugsvanerne og udviklingen har gjort, at pengeinstitutterne har fokus på at betjene kunderne over internettet og via deres mobiltelefon.

Nyere tiltag som mobilnetbank og underskrift af dokumenter i netbanken sparer kunden tid og reducerer udgifterne for pengeinstitutterne til bl.a. medarbejdere.

De nye tider påvirker pengeinstitutterne positivt ved, at de kunne reducere udgifter til personligbetjening. Der er kommet langt færre filialer og flere kassefrie banker. Det spås, at Danmark er pengeløs i løbet af 1 til 2 årtier, hvilket stiller nye krav til sektoren[57].

Nuværende udviklingen har gjort, at kunderne nu med økonomisk fordel selv kan investere, lægge budgetter, underskrive sine dokumenter og betale sine regninger over netbanken eller på farten med mobiltelefonen. Udviklingen gør det nemmere for pengeinstitutterne, at fastholde kunder som flytter ud fra deres markedsområder.

Men det er også lettere for kunden, at flytte til den bank som tilbyder den bedste pris. Det må betragtes som en trussel for mindre pengeinstitutter og deres indtjening.

[55] www.itst.dk/statistik/publikationer/det-digitale-samfund/2010/Det%20digitale%20samfund%202010.pdf
[56] www.dst.dk/pukora/epub/upload/15239/it.pdf
[57] http://fremtidensbank.dk/Fremtidens_Bank_2010_24s_lores.pdf

Delkonklusion på Pestanalyse

Pengeinstitutterne i Danmark er regulerede af omfattende lovgivning. Den centrale lovgivning er lov om finansielvirksomhed og bekendtgørelsen af kapitaldækningen samt bekendtgørelsen af opgørelsen af basiskapitalen. Lovgivningen er pengeinstitutternes styringsværktøjer til opgørelse af solvens og risici. Finanstilsynet kontrollere om pengeinstitutterne overholder lovgivningen. Det har ført til ekstra nedskrivninger til bl.a. Amagerbanken og Sparekassen Østjylland, hvilket har resulteret i tab for investorer og garanter. Pengeinstitutterne i Danmark bliver påvirket af nye regler fra baselkomiteen som angiver strengere krav til opgørelsen af basiskapital ved at" ikke hybridkernekapital" skal udgøre 4,5 % i stedet for de nuværende 2 % og kernekapitalen skal øges til fra 4 % til 6 %.

Krisen har påvirket pengeinstitutternes makromiljø. For at afhjælpe situationen i sektoren, har Danmark lavet politiske tiltag for, at stabilisere sektoren. Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland har begge deltaget i Bankpakke I, hvilket har øget deres omkostninger.

Østjydsk Bank har valgt, at benytte sig af Bankpakke II, hvilket har styrket deres kapitalgrundlag med hybridkernekapital på 157 mio. og en statsgaranteret garanti indtil 2013 på 1.200 mio.

Nationalbanken har medvirket til, at stabilisere situationen ved midlertidige lånemuligheder af overdækning af solvens og seneste tiltag, belåning af pengeinstitutternes gode udlån.

Østjydsk Bank kan på baggrund af dette førtidsindfriet 134 mio. af et statsgaranteret lån på 500 mio. Krisen har resulteret i, at flere pengeinstitutter måtte lade sig afvikle eller finde nye samarbejdspartnere.

Den aftagende vækst har bevirket til, at pengeinstitutter har reduceret deres spænd mellem indlån og udlån. Kristen har medført fald i boligpriser, arbejdsløshed, større nedskrivninger på pengeinstitutternes kunder og turbulens på aktiemarkederne som har givet pengeinstitutterne negative kursreguleringer i nogle år.

Demografien udvikler sig negativt i Danmark, der bliver flere ældre og færre i arbejdsstyrken til at forsørge dem. Den samlede befolkning i Sparkassen Djurslands markedsområde som udgør Norddjurs- og Syddjurs kommune er 78.993. Sparekassen Djursland har med deres 12.300 kunder en markedsandel på 15,5 %.

Aldersgrupperne i kommunerne er størst i 39 år og opefter som primært vil befinde sig i en opsparing eller nedsparringsfase. Uddannelsesniveauet er lavere end resten af Østjylland.

Arbejdsløsheden ligger højere end landsgennemsnittet på 6 %. Markedsområdet er præget af landbrug, som har været ramt af nedskrivninger. Liggetiderne på huse er også større end resten af landet. Det bevirker, at der er færre købere til husene, hvilket kan skyldes at

Norddjurs Kommuner er en udkantskomme med færre tilflyttere og at arbejdsløsheden er højere end resten af landet. Det bevirker til, at i takt med at pengeinstitutterne stiller større krav til rådighedsbeløbet og kan færre købe hus. Det bevirker også, at pengeinstitutterne får mindre garantiprovision og vækst i udlån, dels på grund af arbejdsløshed og forbrugeres manglede investeringslyst.

Ledelse i Østjysk Bank skal være særligt opmærksomme på disse problemstillinger, da et område som er eksponeret af stor arbejdsløshed og mange landbrug kan give nedskrivninger og mindre mulig for vækst.

De teknologiske muligheder påvirker pengeinstitutterne positivt og negativt. 3 ud af 4 kunder i alderen 16 -74 år benytter netbank og 95 % af befolkninger har en mobiltelefon. Nemid har gjort det lettere for kunden, da nu skal benyttes samme kode til alt.

Mulighederne i teknologoen er både positiv og negativ for pengeinstitutterne. Man kan reducere udgifter til personbetjening og drift af filialer. Omvend har det også gjort det nemmere for kunder at skifte bank.

Regnskabsanalyse på Østjydsk Bank

I regnskabsanalyse på Østjydsk Bank vil der blive kommenteret på udvalgte poster i bankens resultatopgørelse og balance på en analyseperiode fra 2007 til 2011.

Resultatopgørelse Østjydsk Bank

Resultatopgørelse for Østjydsk Bank i 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Renteindtægter	399.904	361.406	364.546	419.784	321.238
Renteudgifter	155.356	126.280	140.459	213.608	149.053
Netto renteindtægter	**244.545**	**235.126**	**224.087**	**206.176**	**172.185**
Udbytte af aktier mv	998	805	1.090	1.306	1.385
Gebyrer og provisionsindtægter	59.163	61.753	62.316	66.231	55.197
Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	3.275	3.168	2.717	2.329	2.391
Netto rente- og gebyrindtægter	**301.434**	**294.516**	**284.776**	**271.384**	**226.376**
Kursreguleringer	**-4.720**	**33.177**	**15.672**	**-31.024**	**11.786**
Andre driftsindtægter	207	177	250	229	200
Udgifter til personale og administration	**146.263**	**142.419**	**133.162**	**131.533**	**114.896**
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiv	4.660	4.815	4.584	5.149	5.228
Andre driftsudgifter	**9.896**	**21.600**	**28.861**	**6.995**	**0**
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv	**127.764**	**143.670**	**110.765**	**48.487**	**15.086**
Resultat af kapitalandele i associerede og tilknyttede virk	2.122	-1.618	-287	27	-242
Resultat før skat	**10.460**	**13.748**	**23.039**	**48.452**	**102.910**
Skat (af årets resultat)	2.974	4.828	4.674	9.715	24.027
Årets resultat	**7.513**	**8.920**	**18.365**	**38.737**	**78.883**
Forslag til resultatdisponering					
Udbytte for regnskabsåret	**0**	**0**	**0**	**0**	**8.640**
Overført til næste år	7.513	8.920	18.365	38.737	70.243
I alt	**7.513**	**8.920**	**18.365**	**38.737**	**78.883**

Renteindtægter

I analyseperioden er der sket en stigning i netto renteindtægterne på 42,18 % fra 172 mio. i 2007 til 2011 til 245 mio.

Kigger vi nærmere på posterne[58] i renteindtægterne er tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker faldet fra 31,4 mio. i 2007 til 7,8 mio. i 2011. Modsat er renteindtægter på obligationer vokset med 10,1 mio. i perioden 2007 fra 1,5 mio. til 11,6 mio. i 2011. Renteindtægterne fra udlån og tilgodehavende har udviklet sig lidt ujævnt i perioden, hvilket afspejler renteniveauet. Det bemærkelsesværdigt er dog, at trods et meget lavt renteniveau i 2011, ligger indtægterne fra udlån på dit højeste med 381 mio., hvilket ikke skyldes udlånsvæksten i 2011 som var -0,3 %. Renteindtægter fra udlån er i analyseperioden steget med 63 mio. fra 2007 til 2011.

[58] Årsrapport 2007 til 2011 fra Østjydsk Bank note 5

Renteudgifter

Bankens renteudgifter har været faldende til kreditinstitutter og centralbanker[59] fra 2007, hvor de var 62,2 mio. til 2011 hvor de udgjorde 10.2 mio. Derimod har udgifterne til udstedte obligationer og efterstillede kapitalindskud være stigende i analyseperioden fra samlet 22,6 mio. i 2007 til 68,6 mio. i 2011.[60] Omkostningerne til indlån og anden gæld har fordelt sig ujævnt i perioden, men udgiften stiger fra 2007 på 64,1 mio. til 2011 med 76, 4 mio. svarende til 19,1 %. Det skyldes, at Østjydsk Bank har haft fokus på, at udligne deres spænd mellem udlån og indlån. De har dermed fået mere indlån i bøgerne, hvilket giver dem flere renteudgifter. Den positive udvikling i renteindtægterne bidrager til, at bankens rente- og nettoindtægter stiger med 33 procentpoint i analyseperioden. Udviklingen i bankens netto renteindtægter kan skyldes, at pengeinstitutterne har hævet deres rentemarginal for, at hente indtjening til de øget udgifter der har været i forhold til bankpakker og dyrere funding som efterstillede kapitalindskud.

Gebyr og provisionsindtægter

Indtjening på gebyr og provisionsindtægter falder med -10,67 % fra 66,2 mio. i 2008 til 59,2 mio. i 2011. Det skyldes et nedadgående aktivitetsniveau på bankens forretningsområde handel med værdipapirer. Derudover har posterne garantiprovision har varieret fra 2007 til 2011. I perioden fra 2007 til 2009 steg garantiprovisionen fra 24,4 mio. til 36,8 mio. og faldt til 30,4 mio. i 2011

Udbytter

Bankens udbytte af aktier har også været faldende i perioden. Det skyldes, at virksomhederne konsoliderer egenkapitalen eller så har de leveret dårligere resultater, hvilket giver investorer et mindre udbytte.

Netto rente og gebyrindtægter

Østjydsk Bank har formået, at øge deres basisindtjening i hele analyseperioden fra 226,38 mio. i 2007 til 301,43 mio. i 2011 svarende til 33 %, hvilket er flot taget konjunkturforholde i betragtning.

[59]Note 5 i årsrapport Østjydsk Bank 2007 og 2011

Kursreguleringer

Selvom basisindtjeningen er steget i analyseperioden har kursreguleringerne har i årene 2008 og 2011 påvirket indtjeningen negativt. I 2008 var kursreguleringerne -31 mio., trods banken fik en ekstra ordinær gevinst fra salget af sektoraktierne i Totalkredit. I 2011 var den negative kursregulering -4.7 mio. Aktiemarkederne var i 2008 været præget af stor uro på grund af finanskrisen. Aktiekurserne faldt og danske bankaktier som ellers var betragtet som sikre, led et alvorligt af Roskilde Banks krak og krakket af investeringsbanken Lehman Brother.

I 2011 var de finansielle markeder igen præget af uro på af den europæiske gældskrise og påvirkninger fra USA. En række lande i EU eksempelvis Grækenland og Italien fik nedsat deres rating, hvilket har gjort at statspapirer mere usikre for investorer. Rating af et land eller virksomhed starter ved AAA/Aaa, som den fineste rating og slutter ved D som den dårligste.[61] Ratingen er vigtigt for et land eller en virksomhed, da det er en vurdering om landes eller virksomhedens evne til, at overholde deres betalingsforpligtigelser til tiden.

Østjydsk Bank har også i analyseperioden fået positive kursreguleringer på henholdsvis på 11,8 mio. i 2007, 15,7 mio. i 2009 og 33,2 mio. i 2010.

Udgifter til Personale og administration

Bankens udgifter til personale og administration har fra 2007 til 2011 været stigende. Udgifterne er i analyseperioden steget med 31.6 mio. svarende til 27,3 %. En af grundende til dette kan skyldes, at banken i 2007 valgte, at udvide sit markedsområde til Skanderborg ved at åbne en ny filial. Det medvirkede til, at udgifterne steg med 14,48 % fra 2007 til 2008. Bankens valgte ligeledes, at åbne endnu en filial i Vejle i 2008, som også har indflydelse på omkostningerne. Medarbejderantallet i heltidsansatte er steget i analyseperiode fra 132 ansatte i 2007 til 154 ansatte i 2011, trods dårligere resultater på bundlinjen i analyseperioden.

Banken har dog i 2011 udvidet deres forretningsomfang ved opkøb af Sparekassen Fruering Vitved, hvilket har øget antallet af heltidsansatte fra 151 i 2010 til 154 i 2011.

Øvrige udgifter til administration har også været stigende fra 38,9 mio. i 2007 til 53,4 mio. indtil 2010, heri indgår omkostninger til bankdata, som Jyske Bank har indgået et samarbejde med. Dette samarbejde forventes, at reducere udgifterne til IT omkostninger i fremtiden.

I 2011 faldt øvrige udgifter til administration til 52 mio., trods bankens opkøb af Sparekassen Fruering Vitved, hvor omkostninger til udtrædelse af deres IT-central må vurderes til koste 3

[61] Commercial Banking – the management of risk side 187

års udgifter. Udgiftsposten til øvrige administrationsomkostninger er for første gang i analyseperiode kommet i den positive retning, men samlet er posten steget.

Nedskrivninger

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender har værende stigende fra 2007 til 2010, hvor de toppede med 143,7 mio. I 2011 faldt nedskrivningerne med 3,8 mio.

Nedskrivningsprocenten er beregnet ud fra udlån og garantimassen. Den har i analyseperioden været stigende fra 0,2 % i 2007 til 2,2 % i 2010. Den blev reduceret som banken forventet i 2011 til 1,9 %. Hvis man sammenligner bankens nedskrivningsprocent i 2011 med Djursland Bank som ca. har samme balance og en nedskrivningsprocent på 0,8 % i 2011. Må det vurderes, at Østjydsk Bank har en kreditpolitik der giver banken en forhøjet risiko på deres engagementer og kreditrisiko.

Bankens sammensætning af kunder er ca. 70 % erhvervskunder og 30 % privatkunder.

Nedskrivninger har især ramt bankens erhvervskunder. Udlån og garantier til landbrug, handel, håndværk og mindre erhvervs engagementer har i analyseperioden påvirket nedskrivningerne i højere grad. På grund af konjunkturskiftet i 2008 er virksomhederne blevet ramt først, dog har arbejdsløshed og fald i kundernes egenkapital på grund af nedadgående huspriser også ramt den private kunde. Her ligger nedskrivningerne i 2011 også på et højere niveau end i 2010 og 2009.

For at understøtte dette udsagn, ses det at udviklingen i nedskrivninger på private er steget fra 22.9 mio. i 2010 til 32,1 mio. i 2011, imens nedskrivninger på erhverv er faldet fra 120,1 mio. til 95,2 mio. i samme periode.[62]

Banken kunne med fordel sprede deres risiko, så de arbejde imod deres mål i 2011 om en fordeling på ca. 60 i erhvervsengagementer og 40 % i privatkunde engagementerne. Dette udsagn var anderledes i 2007, hvor banken ønskede at fordelingen var 50 % på både erhverv og private. Det kan man undre sig over, at de ikke har fastholdt. Nedskrivningerne har også i analyseperioden været påvirket af bankens deltagelse i Bankpakke 1. Banken har samlet skulle hensætte 19,9 mio. i 2009 og yderligere 15.7 mio. kr. i 2010 svarende til 37,5 mio. Banken har derudover skulle betale af løbende provision, som fremgår under posten "andre driftsomkostninger".

[62] Østjydsk Banks Risikorapport 2011 side 15

Årets resultat

Årets resultat har i analyseperioden været faldende, hvilket primært skyldes nedskrivningerne. At resultatet har været faldende har betydning for udviklingsmulighederne i banken. Det må konkluderes, at banken med fordel kunne have haft en strammere kreditpolitik, hvilket kunne resultere i udbytte til bankens aktionærer og åbne flere udviklingsmuligheder.

Østjydsk Banks Aktiver

Aktiver i 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	466.039	79.164	112.933	206.754	335.666
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.031.486	1.111.929	449.755	481.190	1.104.862
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	4.895.851	4.910.731	4.671.510	4.343.472	4.078.037
Obligationer til dagsværdi	445.681	491.567	574.891	536.615	183.694
Aktier mv.	215.965	193.102	187.330	164.710	142.772
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	5.153	3.031	2.649	1.970	1.943
Aktiver tilknyttet puljeordninger	45.941	0	0	0	0
Grunde og bygninger i alt	91.211	78.493	79.822	73.605	61.345
Investeringsejendomme	13.386	13.386	13.939	5.808	4.355
Domicilejendomme	77.825	65.107	65.883	67.797	56.990
Øvrige materielle aktiver	7.098	6.759	6.322	8.159	7.462
Udskudte skatteaktiver	0	0	0	0	590
Midlertidigt overtagne aktiver	25.741	12.806	15.042	9.988	2.116
Andre aktiver	101.013	90.927	32.915	75.580	34.411
Periodeafgrænsningsposter	761	411	411	411	171
Aktiver	7.331.935	6.978.920	6.133.580	5.902.454	5.953.069

Udlån

Bankens udlån har i analyseperioden udviklet sig positivt med 20,34 % fra 4.078. mio. i 2007 til 4.911 mio. i 2010. Udlån faldt til 4.896 mio. i 2011 svarende til -0,3 %

Østjydsk Bank øgede deres udlån med 39,5 % i 2007. De efterfølgende år har været svære for de fleste pengeinstitutter, da vilkårene på markedet har ændret sig og ført til en lavere aktivitet i forbrugeren og virksomhedernes investeringslyst. Østjydsk Bank forsatte dog med, at øge deres udlån i 2008 med 6,5 %. Nedgangen skyldtes behovet for, at reducere ekstern funding.

I 2009 var udlånsprocenten i et højere niveau end i 2008. Det hænger sammen med, at banken omlagde deres garantiporteføljen på bankens udlandslån til lån i egne bøger.

Denne omlægning svarede til en stigning på 7,5 %, der blev modsvaret ved et fald i bankens garantier [63] I 2010 faldt udlånsvæksten procenten til 5,1 %, som kunne henføres til omlægningen af bankens udlandslån. I 2011 er udlånsvæksten faldet med -0,3 %, hvilket primært skyldes en lavere aktivitet i markedet.

Tilgodehavende

[63] http://oeb.dk/2006/Presse/Regnskaber/Aarsrapport2010.pdf

Bankens tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker har i analyseperioden udviklet sig ujævnt. I 2007 have banken placeret 1.102 mio. til kreditinstitutter og centralbanker. I 2009 faldt bankens tilgodehavende til 481 mio. I 2010 og 2011 var bankens tilgodehavende henholdsvis 1.112 mio. og 1.031 mio.

Obligationsbeholdning

Banken obligationsbeholdning har udviklet sig modsat deres tilgodehavende.

I 2007 lå beholdningen på 183,7 mio. I årene 2008 og 2009 steg obligationsbeholdningen til 536,7 mio. og 575 mio. hvor posten toppede. Især er andelen af realkreditobligationer steget. Det kan være et udtryk for, at banken ville placere deres overskyldende likviditet til et bedre afkast. Ser man nærmere på hvordan obligationsbeholdningen er placeret i perioden, ses det at beholdningen af realkreditobligationer stiger fra 136,7 mio. i 2007 til 547,6 mio. i 2009. I den periode stiger renten på korte og lange realkreditobligation som ses i nedenstående tabel:

Kilde: Realkreditrådet.

Realkreditbeholdningen bliver reduceret til 366,4 mio. i 2010 i takt med, at renten falder.

I 2010 stiger beholdningen af statsobligationer fra t.kr.44 i 2007 til 34,5 mio. i 2010. Andelen af statsobligationerne faldt til 19.4 mio. i 2011.

Aktier

Bankens aktiebeholdning har i analyseperioden været stigende, den udgjorde 142,7 mio. i 2007 og er steget til 215,9 mio. i 2011 svarende til 51,31 %.

Samlede aktiver

Aktiverne har i analyseperioden udviklingen sig fra 5.953 mio. til 7.331 mio. med et lille udsving i 2008. Østjydsk Bank har formået at øge sin aktiver.

Østjydsk Banks passiver

Passiver i 1.000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	264.364	671.096	956.872	1.582.401	1.786.434
Indlån og anden gæld	4.281.773	3.591.642	3.327.379	2.793.838	2.534.679
Indlån i puljeordninger	52.992	0	0	0	0
Udstedte obligationer	1.230.856	1.177.348	200.000	200.000	200.000
Andre passiver	185.260	323.877	429.820	281.638	422.499
Periodeafgrænsningsposter	1.680	1.438	1.898	9.396	4.359
Gæld i alt	6.016.885	5.765.401	4.916.144	4.867.273	4.947.971
Hensættelser til pensioner eller lignende forpligtelser	1.813	970	175	0	0
Hensættelser til udskudt skat	3.800	3.727	3.110	3.683	0
Hensættelser til tab på garantier	4.500	0	21.831	8.710	126.092
Andre hensatte forpligtelser	1.790	0	0	0	0
Hensatte forpligtelser	11.903	4.697	25.116	12.393	16.092
Efterstillede kapitalindskud	586.329	560.244	560.244	403.244	403.244
Aktiekapital	96.000	72.000	72.000	72.000	72.000
Overkurs ved emission	32.865	0	0	165.640	165.640
Opskrivningshenlæggelser	4.872	4.872	4.872	8.020	9.577
Overført overskud	583.081	571.706	555.379	373.884	338.545
Forslået udbytte	0	0	0	0	8.640
Egenkapital	716.818	648.578	632.251	619.544	585.762
Passiver	7.331.935	6.978.920	6.133.580	5.902.454	5.953.069

Gæld til kreditinstitutter

Bankens gæld til kreditinstitutter og centralbanker har i analyseperioden været faldende.

I analyseperioden er gælden faldet med hele 576 %. I 2007 udgjorde posten 1.786.mio. og er nedbragt til 264,4 mio. i 2011.

Indlån

Udviklingen i passiverne viser, at banken primært finansiere sig via indlån, som er meget almindeligt for et pengeinstitut i gruppe 3 kategorien. Pengeinstituttet har fået mange flere lovmæssige muligheder for at belåne deres overdækkende solvens samt gode udlån i nationalbanken, som gør tilgangen til likviditet nemmere.

Østjydsk Bank har som ført nævnt valgt, at benytte sig af disse muligheder, hvilket giver dem mulighed for, at benytte en låneramme i nationalbanken for at hente likviditet, når statsgarantierne udløber. Bankens indlån og anden gæld har været en stigende post i analyseperioden svarende til 68,9 %, hvor indlån i 2007 udgjorde 2.534,7 mio. og steg til 4.281,8 mio. i 2011.

Banken valgte i 2010, at udstede 60 mio. i seniorkapital, som et 3 årlig variabelt forrentet lån, som er garanteret af den danske stat. Selskabet i Luxenborg Valhalla udbetalte dette lån, som

har en AAA rating af Fitch og Moody´s. I perioden fra 2010 til 2011 stammer 60 mio. altså fra denne udstedelse, som kun er garanteret til 2013.

Grunden til, at banken har haft fokus på, at øge deres indlån i forhold til deres udlån, skyldes at de i hele analyseperioden har haft et indlånsunderskud, som er illustreret i nedenstående tabel:[64]

	2011	2010	2009	2008	2007
Udlån	4.895.851	4.910.731	4.671.510	4.343.472	4.078.037
Indlån	4.281.773	3.591.642	3.327.379	2.793.838	2.534.679
Forskellen på udlån og indlån	614.078	1.319.089	1.344.131	1.549.634	1.543.358

Ved at banken øger andelen af deres indlån, er de ikke så afhængige af obligationsudstedelse eller ekstern funding, hvilket er blevet dyrere og svære at få.

Udstedte obligationer

Østjydsk Bank udstedte obligationer var fra 2007 til 2009 på 200 mio., hvilket var en udstedelse til Nykredit med løbetid på under et år. I 2010 øgede Østjydsk Bank deres obligationsudstedelse til 1.177.4 mio., hvilket skyldes at de fik en individuel garantiramme i henhold til bankpakke II på 1.200 mio. Deres obligationsudstedelser er dækket af den danske stats dækket indtil 2013

I 2010 udstedte banken følgende obligationer, som er garanteret af den danske stat:

- Variabel forrentet obligationslån på 500.000.000 som forrentes med CIBOR 3 og kan indfries 28. juni 2013
- Variabel forrentet obligationslån, som var afsat til institutionelle investorer på. 400.000.000 kr. som forrentes med CIBOR 3+ et tillæg på 0,35 %. Det indfries den 14.maj 2013, kan dog førtidsindfries, hvilket banken har valg på grund af deres nuværende likviditetssituation i 2012.
- Fast forrentet obligationslån på 500.000.000 sek. Det forrentes med 2,575 %. Det skal indfries den 18. februar i 2013.

Det må forventes, at banken i 2013 indfrier obligationslånene og arbejder hen imod, at hente fornødne likviditet til dette. Især fordi det vil sende det rigtige signal til investorerne om, at der er styr på tingene i forretningen.

[64] Tallene er beregnes ud fra indlån-udlån

Efterstillede kapitalindskud

Bankens efterstillede kapitalindskud er ved udgangen af 2011 på 586,3 mio., hvilket er på det højeste niveau i analyseperioden. I 2007 og 2008 var posten på 403,2 mio., hvilket kun udgjorde supplerende kapital. I 2009 valgte man, at tilslutte sig bankpakke II, for at øge bankens kapitalgrundlag. Den efterstillede kapital udgjorde da i 2009 560,2 mio. og lå uændret i 2010. Bankens efterstillede kapitalindskud stiger til 586 mio. i 2011, da banken udsteder kapitalbeviser i form af hybrid kernekapital.

I 2011 er det efterstillede kapitalindskud fordelt på følgende kapitalformer:

Hybrid kernekapital:	
11,15 % statslig Hybrid kernekapital, løbetid uendelig, DKK 157.000.000 kan tidligst førtidsindfries i 2012	157.000.000
8,75 % Hybrid kernekapital, løbetid uendelig, DKK 27.800.000kan tidligst førtidsindfries i 2012	26.401.000
Hybrid kapital ialt	183.401.000
Supplerende kapital:	
Var. forr. banklån, DKK 25.000.000, forfald 01.10.2015 Cibor3 + 95bp	25.000.000
Var. forr. obligationslån, DKK 60.000.000, forfald 29.10.2012 Cibor6 + 310bp	60.000.000
Var. forr. obligationslån, EUR 12.500.000, forfald 31.10.2015 Euribor6 + 275bp	92.928.000
Var. forr. obligationslån, DKK 75.000.000, forfald 16.11.2014 Cibor6 + 110bp	75.000.000
Var. forr. obligationslån, DKK 75.000.000, forfald 01.11.2015 Cibor3 + 105bp	75.000.000
Var. forr. obligationslån, DKK 75.000.000, forfald 29.11.2015 Cibor6 + 105bp	75.000.000
Supplerende kapital ialt	402.928.000
Efterstillet kapitalindskud i balancen	586.329.000
Efterstillet kapitalindskud, der medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen	456.874

Som det ses i tabellen kan den statslige hybridkernekapital indfries i 2012. Banken har dog ikke været ude med en melding om at dette sker. Lånet er reelt udstedt med en uendelig løbetid, men Østjydsk Bank kan indfri det til kurs 100 fra starten af år 4 til udgangen af år 5 efter udstedelsen. Derefter kan det indfries til kurs 105 inden udgangen af år 6 og udover 6 år til kurs 110[65]. Derfor vil det bedst kunne betale sig, at indfri den hybride kernekapital i løbet af 2014 og 2015, hvis bankens situation tillader dette. Man vil igen sende et klart signal om, at der er styr på tingene i banken.

Bankens udstedte kapitalbeviser i 2011 kan også førtidsindfries i 2012 med finanstilsynet tilladelse. Kapitalbeviserne kan indfries efter 5 år og hver år efter til kurs 100[66].

Det virker som en fordelagtig situation for banken, da investorerne bliver forrentet lavere end staten med 2,5 procentpoint. Derudover bestemmer banken selv hvornår de ønsker, at indfri beviserne, som altid er til kurs 100. Bankens har også efterstillede kapitalindskud i form af supplerende kapital. Den efterstillede kapital kan tælles med i opgørelsen af basiskapital og sikre banken en forbedret solvens, men må konkluderes at være dyr funding for banken, som påvirker deres renteudgifter og deres konkurrenceevne, hvilket bliver yderlig beskrevet i afsnittet om WACC.

[65] Prospekt om kapitaludvidelsen
[66] Prospekt om kapitaludvidelsen

Udbetalt udbytte

Banken har kun i 2007 udbetalt udbytter. I perioden fra 2008 til 2010 var det ikke muligt for de banker som tilsluttede sig bankpakke I, at udbetale udbytter og i forlængelse af, at banken har tilsluttet sig Bankpakke II, kan der kun udbetales udbytte hvis banken situation tillader dette. Østjydsk Bank har ikke valgt, at udbetale udbytte i 2011.

Egenkapital

Egenkapitalen i Østjydsk Bank består af primært af aktiekapital og overført overskud. Egenkapitalen er vokset fra 585,8 mio. i 2007 til 716,8 mio. i 2011, svarende til 22,37 %. Egenkapital er primært blevet forstærket med overført overskud og aktiekapital. Banken har i analyseperioden udvidede sin aktiekapital, første gang i 2007, hvor den samlede aktiekapital udgjorde 72 mio. og anden gang i 2011 hvor aktiekapitalen steg til 96 mio.

Der blev ved aktieemission i 2011 solgt t.kr.240stk. aktier nominelt 100 kr. til kurs 250. Derved har banken nu 960.000 stk. aktier. hvorefter den samlede nominelle aktiekapitalsværdi er svarende til 96 mio. Banken egen andel af aktier var i 2011 var ultimo 1.135 stk. Deres andel af aktierne udgør således 0,0015 % af egenkapitalen.

Den pålydende værdi/nominelle værdi af disse er 1,135 mio. Østjydsk Banks nominelle værdi opgøres til det beløb som står skrevet på aktien, hvilket er kr.100. Andelen af bankens beholdning af aktier har i analyseperioden ligget stabilt på ca.30.000 stk. fra 2007 til 2009. I 2010 falder den til 12.720 stk. og i 2011 er den nede på 1.135 stk.

Den kraftige reduktion kan skyldes, at banken ikke ønsker at binde deres kapital og vil reducere deres beholdning af egne aktier. Udviklingen er fornuftigt, en stor beholdning af egne aktier indikerer nemlig at man prøver at "holde hånden over kursen" så udviklingen må anses for positiv.

Delkonklusion på regnskabsanalyse

Østjydsk Bank skaber positive resultater i hele analyseperioden, men deres udgifter til nedskrivninger har ramt dem hårdt og derfor trænger deres kreditpolitik trænger til en opstramning. Der skal fokus på, at risikosprede udlån på flere privatkunder og mindre erhverv. Aktiverne udviklet sig positivt i analyseperioden, på nær i 2008.

I 2011 er aktiver på sit højeste med 7.331,9 mio. selvom udlånsvæksten er faldet med -0,3 %. Østjydsk Bank har øget deres indlån i hele analyseperioden, trods dette har bankens stadig et indlånsunderskud. For at inddække dette og forstærke kapitalgrundlaget har Østjydsk Bank

har benyttes sig af statsgarantien til udstedelse af obligationer og øget kapitalgrundlaget med hybridkernekapital og aktiekapital.

Regnskabsanalyse på Sparekassen Djursland[67]

Resultatopgørelse	2011	2010	2009	2008	2007
Renteindtægter	62.767	62593	62.456	57.949	49.958
Renteudgifter	17.750	18.218	18.618	26.553	18.297
Netto renteindtægter	45.017	44.375	39.103	31.396	31.661
Udbytte af aktier m.v.	920	684	627	943	522
Gebyrer og provisionsindtægter	12.595	15.356	12.467	12.240	11.254
Afgivne gebyr- og provisionsudgifter	422	676	427	339	421
Netto rente- og gebyrindtægter	58.110	59.739	51.770	44.420	43.016
Kursreguleringer	-8.429	7.106	14.084	-11.246	-75
Udgifter til personale og administration	49.921	50.391	38.831	37.492	35.234
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver	2.551	1.709	1.459	1.439	1.223
Andre driftsudgifter	565	6.429	3.976	1.596	624
Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v.	22.453	18.426	9.855	6.596	473
Resultat før skat	-26.809	-9.930	11.733	-13.949	5.387
Skat	2.381	1.968	2.372	-3.629	873
Årets resultat	-24.428	-7.962	9.361	-10.320	4.514

Netto renteindtægter

Sparekassen Djurslands netto renteindtægter har i analyseperioden været stigende med 42 % fra 31.7 mio. i 2007 til 45 mio. i 2011. Analyseperioden udviser et lille udfald på 0,84 % i fra 31,7 mio. i 2007 til 31,4 mio. i 2008

Netto rente og gebyrindtægter

Samlede netto rente og gebyrindtægter stiger fra 43 mio. 2007 til 58,1 mio. i 2011, svarende til en stigning på 35,1 %. Fra 2010 til 2011 falder posten og indtjeningen er under pres.

Gebyr- og provisionsindtægter udviser samlet en stigning fra 11.3 mio. i 2007 til 15.4 mio. i 2011 svarende til 26,7 %.

Kursreguleringer

Negative kursreguleringer har ramt Sparekassen Djursland i 3 år af analyseperioden med -75 i 2007, -11.246 i 2008 og -8429 i 2011. Østjydsk Bank har i samme analyseperiode kun været ramt af negative kursreguleringer i 2 år. Sparekassen må alt andet lige have beholdninger som var mere følsomme for uroen på det finansielle marked. Sparekassen Djursland blev ramt af negative reguleringer på deres obligationsbeholdning i 2007.

[67]Tal taget fra Sparekassen Djurslands årsrapporter fra 2008 til 2011

I 2008 var det aktiebeholdningen som gav negative reguleringer. I 2011 får Sparekassen generelt negative regulering på hele deres beholdning, da marked igen blev præget af uro.
De negative kursreguleringer har medvirket til forværre de negativer årets resulter i 2008 og 2011. Banken udviser i analyseperioden positive kursreguleringer på 14 mio. i 2009 og 7 mio. i 2010, hvilket skyldes at markederne regulerede sig efter forskellige politiske tiltag for at afhjælpe krisen.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale og administration i analyseperioden udviser en stigning på 43 % fra 35 mio. i 2007 til 50,4 mio. i 2010. Primært skyldes det en stigning i medarbejdere på ca. 42 til 51 heltidsansatte. Lønudgifter er f.eks. ifølge de overenskomstmæssige lønstigninger steget over årene. Banken er i denne periode også fusioneret med Sparekassen Argi - Egens. Det har ført til engangsudgifter som har påvirket posten. I 2010 til 2011 falder udgifterne med 0,93 %, hvilket skyldes, at de øvrige administrationsomkostninger falder, da omkostningerne til sammenlægningen af Sparekassen Argi-Egens forhøjede denne post i 2010.

Nedskrivninger

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavende m.v. har i perioden også været stigende med 97,9 % fra 473.000 kr. i 2007 til 22.6 mio. i 2011. Nedskrivninger skyldes konjunkturændringerne i analyseperioden og manglede kreditpolitik.
Nedskrivningsprocenten er i 2011 opgjort til 2,6 %, hvilket er meget højt hvis vi igen sammenligner med Djurslands Banks nedskrivningsprocent på 0,8 %.
Det skal ledelsen i Østjydsk Bank være særligt opmærksom på. Østjydsk Bank har selv en nedskrivningsprocent på 1,9 %
Sparekassen Djursland har i 2011 haft besøg af finanstilsynet, hvor de er blevet påbudt at øge deres nedskrivninger med 15 til 16 mio. Tilsynet skriver også, at deres kreditstyring bør forbedres, da den ikke virker ensartet og konsekvent og opfølgningen er præget af stor tilfældighed. Dette belyser, at Sparekassen Djursland ikke har styr på deres kreditstyring og signalerer, at der er rod i forretningsgangen i virksomhed.
Nedskrivningerne har også været præget af omkostningerne til bankpakke I, som kan opgøres til 5,3 mio. Fordelingen af udlån og garantier er 60,7 % til privat og 39,3 % til erhverv og primært ligger nedskrivningerne på erhverv. Dette er en fornuftig fordeling.

Sparekassen Djurslands aktiver

Balance i 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	9.839	10.061	8.148	8.476	7.981
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	131.897	76.309	78.055	39.935	50.796
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	3.648	4.524	3.532	5.937	9.873
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	653.215	688.402	575.504	572.128	530.739
Obligationer til dagsværdi	178.019	219.828	179.741	141.580	114.544
Aktier m.v.	61.228	65.267	51.548	38.259	44.738
Grunde og bygninger i alt	14.663	15.500	13.779	13.779	13.883
Domicilejendomme	14.663	15.500	13.779	13.779	13.883
Øvrige materielle aktiver	7.533	8.251	6.747	6.813	4.186
Aktuelle skatteaktiver	221	136	109	845	838
Udskudte skatteaktiver	7.837	5.484	1.294	3.738	156
Aktiver i midlertidig besiddelse	1.817	2.181			
Andre aktiver	4.683	6.582	4.650	4.336	4.196
Periodeafgrænsningsposter	1.564	1.466	798	1.218	1.128
Aktiver i alt	1.076.164	1.103.991	923.905	837.044	783.058

Tilgodehavende og Obligationer

Sparekassen Djurslands tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker er i analyseperioden steget med 61,48 %, hvilket primært skyldes at banken haft overskydende likviditet som er sat til forretning.

I 2008 udviser analyseperioden et fald på -21,38 % til tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker fra 2007. Obligationerne til dagværdi stiger omvendt i 2008 med 23,6 %.

Det kan indikere, at Sparekassen Djursland har placeret midler fra tilgodehavende hos kreditinstitutter og centralbanker i obligationer. Obligationer til dagværdi har været stigende med 90,91 % fra 530,7 mio. i 2007 til 219,8 mio. i 2010, men falder med 19 % fra 2010 til 2011, hvor beholdningen af tilgodehavende til kreditinstitutter og centralbanker stiger med 72,8 %.

Aktier

Bankens aktiebeholdning har i perioden udviklet sig ujævnt, hvor den i 2007 blev reduceret fra.44.7 mio. til 38,2 mio. i 2008. Aktiemarkederne var nedadgående i 2008, og Sparekassen Djursland har derved tilpasset til markedet ved, at reducere beholdningen. Omvendt stiger aktiebeholdningen i 2009 til 51.6 mio. og 2010 til 65,3 mio.

I disse år har Sparekassen Djursland opnået positive kursreguleringer. Beholdningen af aktier reduceres til 61,3 mio. i 2011, hvor markedet igen er præget af uro.

Udlån

Udlån er Sparekassen Djurslands største aktiv og er i perioden steget med 22,9 %, fra 530,7 mio. 2007 til 688,4 mio. i 2010 trods svære vilkår på baggrund af lavkonjunktur. Den primære årsag må være, at der sket en større aktivitet på udlån. Der sker et fald i udlån på -5,2 % fra 2010 til 2011.

Sparekassen Djurslands passiver

Passiver i 1000 kr.	2011	2010	2009	2008
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	0	0	0	9.986
Indlån og anden gæld	909.424	889.039	708.471	644.218
Udstedte obligationer til amortiseret kostpris	2.117	2.117	2.117	1.265
Andre passiver	14.476	22.303	12.769	14.545
Periodeafgrænsningsposter	379	391	323	325
Gæld i alt	926.396	913.845	723.680	670.339
Hensatte forpligtelser				
Hensættelser til pensioner og lignende forpligtel	135	120	155	117
Hensættelse til tab på garantier	0	5.810	2.910	566
Hensatte forpligtelser i alt	135	5.930	3.065	683
Efterstillede kapitalindskud	0	0	25.000	25.000
Egenkapital				
Garantkapital	84.763	83.430	74.118	52.580
Opskrivningshenlæggelser	1.506	2.896	1.402	1.163
Overført overskud eller underskud	63.364	97.890	96.640	87.279
Egenkapital i alt	149.633	184.216	172.160	141.022
Passiver i alt	1.076.164	1.103.991	923.905	837.044

Gæld hos kreditinstitutter og centralbanker

Sparekassen Djursland har primært ikke haft behov for belåningen hos kreditinstitutter og centralbanker. Det er i 2008 optaget 9,99 mio., som er indfriet igen i 2009, hvor posten udgør 0 kr. Sparekassen Djursland har ikke fundet det nødvendigt, at benytte sig af Nationalbankens muligheder om at belåne deres gode udlån og overdækkende solvens.

Indlån

Sparekassen største post er indlån og anden gæld. Udviklingen i forholdet mellem indlån og udlån illustreres i nedenstående tabel:

	2011	2010	2009	2008	2007
Indlån	909.424	889.039	708.471	644.218	578.664
Udlån	653.215	688.402	575.504	572.128	530.739
Forskel i indlån og udlån	256.209	200.637	132.967	72.090	47.925

Sparekassen Djursland har i analyseperioden haft et stigende indlånsoverskud og derved har de ikke haft behov for at ekstern funding, da de kan finansieres deres udlån med deres indlån.

Efterstillede kapitalindskud

Sparekassen Djursland har i analyseperioden indfriet deres supplerende kapital på 25 mio. hvilket resulterer i, at de ikke har renteudgifter til dette og posten er 0 kr.

Egenkapital

Egenkapital består primært af overført overskud og garantkapital.

I 2011 er der sket en indefrysning af garantkapital og der udstedes ikke mere pt. på baggrund af nye regler, som Sparekassen Djursland selv beskriver det.

Det signalerer et stærkt svaghedstegn, at indfryse sin garantkapital, da det kan indikere at ens kapitalgrundlag er svækket.

Problemet for Sparekasserne er, at de ikke har samme adgang til kapital, som banker har Egenkapitalen har udviklet sig ujævnt i perioden på grund de svingende resultater banken har præsteret. Egenkapitalen faldt fra 166,8 mio. i 2007 til 149,6 mio. i 2011, hvilket svare til -11,47 %. Det skal ses i forhold til, at flere andre pengeinstitutter er i gang med at forstærke især deres kapitalgrundlag, hvor egenkapitalens er en vigtig del af kernekapitalen.

Delkonklusion

Udviklingen i årets resultater er ikke prangende. Sparekassen Djursland har haft underskud på bundlinjen i 3 ud af 5 år. Modsat har Østjydsk Bank i alle årene har præsteret i overskud. Det skal ledelsen i Østjydsk Bank være opmærkesomme på, da overtagelse af en virksomhed der giver underskud og har store nedskrivninger kan påvirker til en lavere indtjening.

Sparekassen Djursland må trække på deres egenkapital for, at finansiere underskuddene. Samlet set er aktiverne steget fra 2007 til med 2010 med 29 %. Sparekassen Djurslands aktiver falder dog med -2,52 % i 2011, hvilket kan henføres til en lavere aktivitet i udlån. Sparekassen finansier sig kun med indlån og har indlånsoverskud som er en fordel for Østjydsk Bank, dog bør deres store nedskrivning procent være alarmerende for ledelsen.

Pengeinstitutterne har forskellige holdninger til optagelse af efterstillet kaptital. Sparekassen Djursland har ikke ønsket at benytte tilgængelige muligheder, hvorimod Østjydsk Bank benytter alle de politiske muligheder som fremsat for at forstærke deres likviditets og kapitalgrundlag.

Østjydsk Banks solvens og basiskapital[68]

Jeg har valgt, at vurderer på Østjydsk Banks nuværende kapitalforhold og solvens, samt 2 udarbejdet senarier. Senarierne viser vigtigheden af Østjydsk Banks hybridkernekapital og supplerende kapital. Der er ikke taget højde for reguleringer af diverse fradrag i opgørelsen af senarierne af basiskapitalen[69].

	2011	2010	2009	2008	2007
Basiskapital efter fradrag	1133420	1109713	1160792	1001376	975.888
Risikovægtede poster	6292755	6263017	6474804	6321868	7.085.660
Solvensprocent	18%	17,70%	17,70%	15,80%	13,8%
Kernekapitalprocent	13,90%	12,50%	12,00%	9,5%	8%
Solvensbehov	11,61%	10,34%	9,30%	8%	8%
Solvensoverdækning	6,39%	7,36%	8,40%	7,80%	5,80%

Ovenstående fremstilling viser, at Østjydsk Bank har en stigende solvensprocent i analyseperioden på 4,2 % og deres overdækkede solvensprocent er 6,38 %. Det skyldes, at egenkapitalen er øget med overført overskud og aktiekapital fra 2010 til 2011.

Østjydsk Banks solvensprocent og er også positiv påvirket af hybridkernekapital og supplerende kapital.

Basiskapitalen efter fradrag og de risikovægtede poster har været varierende. Østjydsk Bank skal indfri et obligationslån i 2012 på 60.mio. Dette er ansvarlig lånekapital og burde have været førtidsindfriet i 2009. Derfor medregnes lånet ikke til fuld værdi efter reglerne i FIL § 136.stk.2 i opgørelsen af basiskapitalen.

Det bevirker, at den supplerende kapital reduceres fra 2009 i opgørelsen af basiskapitalen. Kernekapitalprocenten stiger i analyseperioden fra 8 % til 13,90 % og er pt. tilfredsstillede.

Baselreglerne kommer snart til at have indflydelse på opgørelsen af kernekapital, hvor ikke hybridkernekapital skal udgøre mindre i opgørelsen af basiskapital. Jeg vurderer ikke, at Østjydsk Bank har problemer med at overholde dette krav, de skal dog være opmærksom, at deres risikovægtede poster ikke stiger voldsomt og stadig sørger for, at skabe overskud på bundlinjen.

[68] Tal hentet fra årsrapporter og risikorapporter 2007- 2011

[69] Bilag 2 fakta ark om opgørelse af basiskapital- Særtryk til HDFR -Bankvirksomhed og risikostyring

Selvom solvensprocenten udvikler sig fornuftig i analyseperioden, skal solvensprocenten holdes op imod solvensbehovet på 11,61 % i 2011.
Solvensbehovet har i analyseperioden været stigende med 3,6 % fra 2007 til 2011. Solvensbehovet opgøres i henhold til finanstilsynets vejledninger og det er bestyrelsen som har ansvaret for, at dette bliver opgjort rigtigt.
Nedenstående tabel viser risiciene i perioden fra 2009 til 2011.

	2011	2010	2009
Kreditrisiko	11,39	9,45	8,31
Markedsrisiko	0,59	1,07	0,71
Operationelle risiko	0,66	0,66	0,6
Øvrige risici	-1,05	-0,84	-0,3
Solvensbehov	11,59	10,34	9,32

Kreditrisiko:
Østjydsk Banks kreditrisici har i perioden fra 2009 til 2011været stigende med 3,08 %. I dag ligger det på 11,39 %. Det skyldes, at risikoen for tab af udlån er øget.
Det kan få konsekvenser for solvensoverdækningen, hvis denne øges fremover.
Østjydsk Bank er ramt af deres sammensætning af udlån til private på 30 % og erhverv på 70 %.
Deres kreditrisiko er meget høj og det bør være et fokusområde at nedsætte den fremadrettet.
Finanstilsynet har i 2011 gennemgået bankens 42 største engagementer. Østjydsk Bank fik et påbud om at nedskrive 13 mio. ekstra og det udregnet solvensbehov på 10,3 % blev efter påbud af finanstilsynet hævet til 11,6 %.[70]

Markedsrisiko.
Bankens markedsrisiko har været varierende og er i 2011 opgjort til 0,59 %. Markedsrisikoen henføres til renterisikoen på fastforrentede obligationsbeholdning, aktierisiko og valutarisiko. Markedsrisikoen opgøres primært via stresstest.[71]

Operationel risiko:
Østjydsk Bank anvender basisindikatormetoden til opgørelse af kapitalkravet på operationelle risici og er opgjort til 0,66 % i 2011.

[70] www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-fakta/Vurderinger-af-finansielle-virksomheder/2011/VU-Oestjydsk-Bank-Funktionsundersoegelse.aspx
[71] Årsopgørelse 2011

Basisindikatormetoden opgør de operationelle risici til 15 % af de gennemsnitlige "basisindtægter" de seneste 3 år. Basisindtægterne er summen af nettoindtægter og ikke rente-relaterede nettoindtægter. [72]

Scenarie 1:
Basiskapital uden hybridkernekapital jf. Bankpakke II.

I 1000 kr.	2011	2010	2009	2008
Basiskapital	1133420	1109713	1160792	1001376
Minus Hybrid	273964	157000	157000	0
Basiskapital	859.456	952.713	1.003.792	1.001.376
Risikovægtede poster	6292755	6263017	6474804	6321868
Solvensprocent	14%	15%	16%	16%
Solvensbehov	11,61%	10,34%	9,30%	8%
Solvensoverdækning	2,05%	4,87%	6,20%	7,84%

Scenarie 1 viser udviklingen i solvensoverdækning, banken ikke havde hybridkernekapital. Det stigende solvensbehov ville have konsekvenser for banken, da overdækningen i 2011 vil være reduceret til 2 %. Det ville have påvirket bankens udviklingsmuligheder og særligt vil de være eksponeret for en fortsættende lavkonjunktur, hvilket resulterer i forsatte nedskrivninger på kunder og dårligere indtjening på bundlinjen.

Scenarie 2:
Hvis Østjydsk Bank ikke har optaget ansvarlig lånekapital og hybrid kernekapital

	2011	2010	2009	2008
Basiskapital	1133420	1109713	1160792	1001376
Minus ansvarlig lånekapital	273964	337433	381994	403244
Minus Hybrid	273964	157000	157000	0
Basiskapital	585.492	615.280	621.798	598.132
Risikovægtede poster	6292755	6263017	6474804	6321868
Solvensprocent	9%	10%	10%	9%
Solvensbehov	11,61%	10,34%	9,30%	8%
Solvensoverdækning	-2%	-1%	0%	1%

Scenarie 2 viser konsekvens af, hvis Østjydsk Bank ikke havde styrket deres kapitalgrundlag med ansvarligt lånekapital og hybridkernekapital. Deres basiskapital vil ikke være høj nok til, at de kan inddække deres solvensbehov. Hvis situationen havde været således, ville det betyde, at de i 2009 måtte lade sig afvikle, da solvensoverdækningen når 0. Østjydsk Bank er derfor afhængig af efterstillede kapitalindskud og overført overskud fremadrettet.

[72] Årsopgørelse 2011

Likviditet

Østjydsk Banks likviditetsmæssige overdækning er ved udgangen af 2011 opgjort til 257,6 %. Bankens likviditet er opgjort til 2.698 mio. kr., hvilket giver en overdækning på 1.944 mio. kr. i forhold til de lovmæssige likviditetskrav. Dette skyldes at banken har medregnet 429 mio. på en bevilget låneramme i Nationalbanken og har indsnævret forskellen mellem udlån og indlån med 561 mio. fra 1.319 mio. i 2010 til 516 mio. i 2011. Deres likviditetsoverdækning opfylder dermed kravene i finanstilsynets tilsynsdiamant. De skal dog indfri 1.300 mio. i 2013, hvilket gør dem meget afhængig af likviditet.

Sparekassen Djurslands solvens og basiskapital:

Sparekassen Djursland har i deres forretningsmodel fastlagt ønsket solvensoverdækning på 3 %.[73] Nedenstående tabel viser, at Sparekassen Djurslands solvensprocent har været varierende i analyseperioden, det skyldes underskud i årene 2008, 2010 og 2011, hvilket også påvirker kernekapitalprocenten.

I 2011 var solvensoverdækningen på sit mindste på 3,5 %, da basiskapitalen var reduceret på grund af et stort underskud på 24,4 mio. Sparekassen Djursland kan medregne garantkapital, overført overskud og opskrivningshenlæggelser til basiskapitalen. De har kun egenkapital i opgørelsen af basiskapitalen og en kernekapitalprocent på 13,2 % må anses som fornuftig.

	2011	2010	2009	2008	2007
Basiskapital efter fradrag	122340	162270	193378	155694	184.687
Risikovægtede poster	925584	1028675	939218	888898	1.012.016
Solvensprocent	13,20%	15,80%	20,60%	17,50%	18,20%
Kernekapitalprocent	13,20%	16,50%	18,40%	14,90%	16%
Solvensbehov	9,70%	9,84%	8,75%	9%	8%
Solvensoverdækning	3,50%	5,96%	11,85%	8,98%	10,20%

Kreditrisiko:

Sparekassen Djurslands solvensbehov ligger i 2011 på sit højeste med 6,92 %. Det skyldes, at kreditrisikoen er steget 1,17 % som vist i nedenstående tabel.

Det skyldes, at Sparekassen Djursland har en højere risiko på deres udlån. Den ligger dog væsentlig lavere end i Østjydsk Banks, hvilket primært kan henføres det sammensætningen af udlån til erhverv 40 % og private 60 %.

[73] Årsrapport 2011

I forbindelse med Finanstilsynets besøg, blev de 55 største engagementer gennemgået. Finanstilsynet fandt anledning til nedskrivning på tre nye engagementer, og forhøjede tre eksisterende nedskrivninger på tre bestående engagementer.[74]

Det er vigtigt, at solvensbehovet ikke stiger, da konjunkturforholdene har bidraget til en dårligere indtjening og dermed reduceret egenkapitalen, hvilke bevirker at basiskapitalen falder fra 2010 til 2011.

Risiko	2011	2010	2009
Kredit	6,92	6,74	5,75
Marked	1,22	2,04	1,78
Operationelle	1,48	0,79	0,79
Øvrige forhold	-0,44	-0,19	-0,25
Ejendom	0,52	0,46	0,68
Solvensbehov	9,7	9,84	8,75

Markedsrisiko

Udviklingen i markedsrisikoen har været ujævn for sparekassen og ligger i et højere niveau end Østjydsk Bank. Derfor er det besluttet i bestyrelsen at forlade markedet for børsnoteret aktier indtil videre, samt at reducere beholdningen af virksomhedsobligationer.

Disse beslutninger er truffet, for, at styrke solvensmargin og for at minimere risici[75]

Likviditet

Sparekassen Djursland har løbende har et indlånsoverskud på 252,6 mio.

Deres likviditetsoverdækning kan efter opgøres til 213,4 % svarende til 230,4 mio. Sparekassen Djursland oplyser, at 84,3 % er inddækket af indskydergarantiordningen. Indlånsoverskuddet påvirker deres renteudgifter under fremmedkapitalen.

Scenarie - **Hvis sparekassen mister 50 % af deres garantkapital**

Basiskapital	122340
Minus 50% af garantkapital	42381
Basiskapital	79.959
Risikovægtede poster	925584
Solvensprocent	8,64%
Solvensbehov	9,70%
Solvensoverdækning	-1,06%

[74] www.finanstilsynet.dk/da/Tal-og-fakta/Vurderinger-af-finansielle-virksomheder/2012/VU-Sparekassen-Djursland.aspx

[75] Årsrapport 2011

Overstående scenarie viser, at hvis Sparekassen Djursland mister 50 % af deres garantkapital, vil de få en solvensunderdækning på -1,06 %. Derfor er det fornuftigt, at Sparekassen Djursland på nuværende tidspunkt har indefrosset deres garantbeviser. Eftersom garantbeviser sidestilles med aktiekapital, er der en stor risiko for garanterne for, at miste deres penge. Dårlig omtale af garantbeviser gør det ikke nemmere, at fastholde garantkapitalen. Sparekassen Djursland er et lille pengeinstitut, som har leveret underskud i 3 år i, hvilket kan besværlige gøre deres muligheder for, at hente ansvarliglånekapital og hybridkernekapital til en fornuftig pris hos investorer. Det forringer deres situation og evt. giver bestyrelsen i Sparekassen Djursland et ønske om at blive opkøbt.

Delkonklusion

Begge pengeinstitutter overholder lovgivningen jf. FIL § 124.stk.2. Solvensprocenten har i Østjydsk Bank været stigende, på grund af de har styrket deres kapitalgrundlag med, aktiekapital, overført overskud, supplerende kapital og hybridkernekapital.

Østjydsk Bank solvensoverdækninger er i 2011 på 6,38 %, hvilket dobbelt så stort som Sparekassen Djurslands solvensoverdækning på 3,5 %. Det skyldes primært Østjydsk Banks supplerende kapital og hybridkernekapital.

Med det nuværende solvensbehov kan Østjydsk Bank ikke overholder lovgivningens krav jf. Fil § 124 stk. hvis de ikke havde styrket deres kapitalgrundlag med ovenstående kapitaltyper. Østjydsk Bank er især eksponeret på deres kreditrisiko. Det er vigtigt, at denne nedsættes.

Sparekassen Djursland har ikke styrket deres kapitalgrundlag med supplerende kapital og hybridkernekapital. Sparekassen Djurslands solvensprocent har i analyseperioden varieret, hvilket skyldes, at de har haft 3 år med underskud. Kreditrisikoen er steget med 1,17 % fra 2009 til 2011. Sparekassen Djursland har indefrosset deres garantkapital, hvilket jeg vurderer som fornuftigt, da de er afhængige af denne for, at opfylde lovens krav.

Nøgletalsanalyse

WACC metode

Weighted Average Cost of Capital viser pengeinstituttets vægtede gennemsnitlige pris for sine kapitalomkostninger.

WACC beregnes ud fra formelen $kw = Kd(1-T)L + Ke(1-L)$

Formelen kan deles op i den vægtede gennemsnitlige pris på fremmedkapital og egenkapital.

- Vægtede pris på fremmedkapital efter skat $Kd(1-T)L$

- Kd er udtryk for fremmedkapitalomkostningerne – altså omkostningerne til de rentebærende passiver og beregnes som:

  $$\frac{renteudgifter}{passiver} - egenkapital - indlån\ i\ puljer + garantkapital$$

- T er skatteprocenten på 25 % o
- L angiver fremmedkapitalen andel af de samlede passiver

- Vægtet pris på egenkapitalen er: $Ke(1-L)$
  - Ke er CAPM og beregner prisen på egenkapitalen. CAPM = $rf + \beta(rm - rf)$viser sammenhængen mellem forventet afkast og risiko for aktiverne.[76]

    Det forudsættes, at den risikofrie rente er 4 %, β=1 og forventet rente = 8 %.

    Beta = 1 er et udtryk for markedsporteføljen og er et samvariationsmål. Her vil den systematiske risiko være det samme som markedsrisikoen på det givne indeks for aktien. Hvis beta er under 1 vil det betyde, at aktien vil have en mindre systematisk risiko end markedet, omvendt vil beta over 1 have en større systematisk risiko end markedet, hvilket giver mulighed for en større forrentning, men også udgør en større risiko.[77]

WACC - Østjydsk Bank/ Sparekassen Djursland

Det vægtede gennemsnit kan benyttes til at se, hvor meget Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland skal betale for hver kr. funding der udlånes i analyseperioden.[78]

WACC viser hvor høje renteudgifter pengeinstitutterne har i analyseperioden og den bør være under pengemarkedsrenten. WACC er påvirket af et stigende eller faldende renteniveau.

Udregninger for WACC[79]	2011	2010	2009	2008	2007
Sparekassen Djursland WACC	1,75%	2,02%	2,42%	3,26%	2,83%
CIBOR 3[80]	1,38%	1,25%	2,48%	5,28%	4,44%
Spænd mellem WACC og CIBOR 3	0,37%	0,77%	-0,06%	-2,02%	-1,61%
Østjydsk Bank WACC	2,39%	2,10%	2,54%	3,55%	2,67%
CIBOR 3	1,38%	1,25%	2,48%	5,28%	4,44%
Spænd mellem WACC og CIBOR 3	1,01%	0,85%	0,06%	-1,73%	-1,77%

Beregningerne viser, at Østjydsk Bank kun i 2007 performer et bedre WACC med 2,67 % end Sparekassen Djurslands 2,83 %.

[76] Aktieinvestering teori og praktisk anvendelse 3 udgave af Michael Christensen og Frank Pedersen
[77] www.investopedia.com/terms/b/beta.asp
[78] www.investopedia.com
[79] Udregner af wacc ses i bilag 3 – beregnet på bagrund af udleveret Excel ark af Lars Krull
[80] http://nationalbanken.statistikbank.dk/nbf/104107

Sparekassen Djursland har derimod finansieret sig bedre end Østjydsk Bank i 2008, 2009, 2010 og 2011, hvilket har været år med krise og nedgang i den finansielle sektor.
I 2011 var Sparekassen Djursland WACC 1,75 % mod Østjydsk Banks 2,39 %, hvilket gør at Sparekassen Djursland i disse år har evnet at skaffe billigere kapital.
Årsagen til dette findes i den vægtede pris på fremmedkapital, hvor Sparekassen Djursland har finansieret sig bedre i hele analyseperioden end Østjydsk Bank.

	2011	2010	2009	2008	2007
Sparekassen Djursland: Vægtede fremmedkapital	1,23%	1,23%	1,50%	2,36%	1,73%
Østjydsk Bank: Vægtede Fremmedkapital	1,60%	1,36%	1,72%	2,71%	1,88%
	-0,37%	-0,13%	-0,22%	-0,35%	-0,15%
Sparekassen Djursland: Vægtede egenkapital	0,52%	0,79%	0,92%	0,90%	1,10%
Østjydsk Bank: Vægtede egenkapital	0,78%	0,74%	0,82%	0,84%	0,78%
	-0,26%	0,05%	0,10%	0,06%	0,32%

Det falder tilbage på, at Sparekassen Djursland er finansieret med indlån, imens Østjydsk Bank betaler dyrere renter til supplerende kapital og hybrid kernekapital.
Sammenlignes pengeinstitutternes WACC med pengemarkedsrenten har begge i årene 2007 og 2008 finansierer sig bedre end pengemarkedsrenten.
I 2009 vender det positive billede for Østjydsk Bank. WACC når over pengemarkedsrenten, da banken tilslutter sig Bankpakke II. Sparekassen Djursland finansierer sig billigere end pengemarkedsrenten i 2009.
2010 bliver året hvor begge banker finansiere sig over pengemarkedsrenten. Mens Østjydsk Bank i 2011 forsætter med, at øge deres spænd til pengemarkedsrenten fra 0,85 % i 2010 til 1,01 % i 2011, formår Sparekassen Djursland at mindske dette med fra 0,77 % i 2010 til 0,37 % i 2011. Forskellen bunder i, at forrentningen af egenkapital bliver mindre i Sparekassen Djursland på af deres negative resultat. Østjydsk Banks egenkapital øges på grund af kapitaludvidelse af egne aktier og påvirker dermed højre side af WACC. Desuden stiger de vægtede fremmedkapitalomkostninger i Østjydsk Bank, hvorimod Sparekassen Djurslands vægtede fremmedomkostninger ligger stabilt. Det skyldes at Østjydsk Bank betaler dyre renter for deres obligationsudstedelser, kigger vi tilbage på regnskabsanalysen ligger forrentningen på CIBOR + tillæg.
Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland har finansieret sig over pengemarkedsrente i 2010 og 2011, det har betydning for pengeinstitutternes konkurrenceevne. I realiteten bør det ikke kunne betale sig at drive bank, hvis man finansierer sig over pengemarkedsrenten.

Det er i senere år blevet et problem mange danske pengeinstitutter. Men har pengeinstitut en fornuftig forretningsmodel til styring af solvens, funding, likviditet og risikovægte, vil det være nok til, at pengeinstitutterne finansierer sig over pengemarkedsrenten i en periode.[81] Østjydsk Bank har dog finansieret sig over pengemarkedsrenten i 3 år og kan få problemer med at fastholde sin markedsmæssige position, hvis dette niveau forsætter.

Rentemarginal

Rentemarginalen viser forholdet mellem den gennemsnitlige rente på indlån og udlån.

Rentemarginalen[82] udregnes: $\frac{renteindtægter - renteudgifter}{rentebærende\ aktiver}$

Beregnede rentemarginal	2011	2010	2009	2008	2007
Østjydsk Bank	3,84%	3,61%	3,93%	3,85%	3,21%
Sparekassen Djursland	4,66%	4,66%	4,67%	4,13%	4,48%

Rentemarginalen i pengeinstitutterne har udviklet sig lidt ujævnt, den stiger indtil 2009.

Sparekassen Djursland rentemarginal har i hele analyseperioden ligger højere end Østjydsk Bank, hvilket skyldes, at de til dels har udnyttet, at de finansierer sig bedre på WACC og været bedre til at tage prisen. Faktorer som har indflydelse på rentemarginalen er fundingudgifter og andre omkostninger som eksempelvis Bankpakke 1.

Det er klart, at jo bedre pengeinstituts WACC er, jo mere konkurrencedygtige er man over sine konkurrenter og jo bedre bliver rentemarginalen.

ICGR:

Internal Capital Rate er et udtryk for hvor meget et pengeinstitut kan øge sin balance med, ved at fastholde den samme soliditet/solvens givet det samme vægtningsmix.

Nøgletallet giver derfor en modifikation. ICGR bør kunne rumme en årlig gennemsnitlig rentetilskrivning samt inflation, så balancen bevarer samme værdi.

Formel for ICGR:

$$ICGR = \frac{1}{Capital\ ratio} * Return\ on\ assets * earnings\ retention\ ratio$$

- Formelens første led beregnes ved: $\frac{1}{egenpitalen/balancen}$
- Formelens andet led beregner ROA som udtrykker hvor godt aktiver er til at generer sin omsætning og udregnes ved: $\frac{Nettoindkomst}{balance}$

[81] Citat fra Lars Krull – underviser fra på HDFR

[82] Udregninger er vedlagt i bilag 4

- Sidste led er earnings retention ratio, altså den procentdel som ikke betales til udbytte af indtjeningen og udregnes ved: $\frac{Nettoindkomst-udbytte}{nettoindkomst}$

Formelen giver en modifikation som gør det muligt, at finde ud af hvor meget kapital et pengeinstitut skal have, hvis det ønsker at mere vækst mere end ICGR tillader.
For sådan en beregning, skal det noteres, at de første 2 led i formelen ikke kan ændres.
Sidste led earnings retention kan ændres og hermed kan man finde den mængde ansvarligt kapital som skal benyttes til vækst uden det påvirker solvensprocenten
Et regneeksempel på dette er illustreret i nedenstående eksempel:

Et givent pengeinstitut ønsker at vækste 10%, men har et ICGR på 5%
Der udbetales udbytte på 5 mio.
Indtjeningen er 20 mio.
Beregning: Nettoindkomst-udbytte+ansvarlig kapital/nettoindkomst
Ønsket vækst: 10%/5% =2
2=20 mio – 5 mio +x/20 mio
39 mio= 20 mio-5 mio +x
39 mio= 15+ X
25 mio=X

ICGR for Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland[83]

	2011	2010	2009	2008	2007
ICGR Sparekassen Djursland	-16 %	-4 %	5 %	-7 %	3 %
ICGR Østjydsk Bank	1,05 %	1,38 %	2,90 %	6,25 %	11,99 %

ICGR for Østjydsk Bank har i analyseperioden været faldende med 10,94 %
Banken i alle årene har formået, at skabe et positivt resultat på bundlinjen der bidrager til et positivt ICGR. Banken ikke har betalt udbytte i perioden fra 2008 til 2011 så earnings retention ration på 100 %, hvilket påvirker ICGR positivt.
Østjydsk Bank har hentet ansvarlig lånekapital og hybrid kernekapital, hvilket har bidraget til, at de kunne øge deres balance og solvens som er vist i nedenstående tabel.

	2011	2010	2009	2008	2007
Balance	7.331.935	6.978.920	6.133.580	5.902.454	5.953.069
Vækst i balancesum	5,06 %	13,78 %	3,90 %	-0,85 %	
ICGR	1,05	1,38	2,9	6,25	11,99
Solvens	18	17,7	17,7	15,8	13,8

[83] Beregninger på ICGR findes i bilag 3

Sparekassen Djursland har derimod har problemer med, at bibeholde samme værdi af deres balance, da deres ICGR har været varierende.

Sparekassen Djursland har modsat Østjydsk Bank ikke efterstillede kapitalindskud og deres solvens er dermed reduceret i perioder med underskud

Sammenligner man Sparekassen Djurslands vækst i balance, ICGR og solvens ser det således ud.

	2011	2010	2009	2008	2007
Balance	1.076.164	1.103.991	923.905	837.044	783.058
Vækst i balancesum	-2,50 %	19,50 %	10,40 %	6,90 %	
ICGR	-16	-4	5	-7	3
Solvens	13,2	15,8	20,6	17,5	18,2

Delkonklusion

Sparekassen Djursland har i analyseperioden fra 2008 til 2011 haft et bedre WACC end Østjydsk Bank. I 2011 er deres WACC 1,75 % mod Østjydsk Bank på 2,39 %. Det skyldes, at deres vægtede fremmedomkostninger er stabile og egenkapitalen er faldet på af underskud.

Begge pengeinstitutter ligger over pengemarkedsrenten fra 2010, hvilket nedsætter deres konkurrencevene. Østjydsk Banks spænd mellem pengemarkedsrenten er i 2011 1,01 %. Sparekassen Djurslands spænd er 0,85 %. De finansierer sig b.la. af dyre obligationslån til en rente på CIBOR +tillæg. Dertil betaler de dyrt for deres hybridkernekapital.

Det at pengeinstitutterne har et WACC der ligger over pengemarkedsrenten er negativt, men hvis pengeinstitut har en fornuftig forretningsmodel til styring af solvens, funding, likviditet og risikovægte, vil det være nok til, at pengeinstitutterne finansierer sig over pengemarkedsrenten i en periode.

Østjydsk Bank har dog finansieret sig over pengemarkedsrenten i 3 år og kan få problemer med at fastholde sin markedsmæssige position, hvis dette niveau forsætter.

Det må konkluderes at fundingen er blevet dyrere og selvom pengeinstitutterne finansiere sig med indlån som Sparekassen Djursland.

Sparekassen Djursland har en bedre rentemarginal end Østjydsk Bank i hele analyseperioden, hvilket skyldes at de finansierer sig bedre på WACC end Østjysk Bank.

ICGR har i analyseperioden været positivt for Østjysk Bank, hvorimod Sparekassen Djursland har været negativ i 3 år på grund af negative resultater, hvilket har påvirket Sparekassen Djurslands solvens.

Lovgrundlag for opkøb af en sparekasse

Sparekassen Djursland er selvejende institutioner som ikke har en ejerkreds, der skal have del i overskuddet. De er opbygget anderledes end banker, som ofte er børsnoteret og betaler udbytte til deres kunder.

Sparekassernes egenkapital består af overført overskud, opskrivningshenlæggelse samt kundernes indskudte garantikapital. Banker er derimod opbygget som aktieselskaber, hvor egenkapitalen består af overført overskud, opskrivningshenlægger og indskudt aktiekapital. Aktierne kan handels på børsen, afhængig af om den er noteret eller unoteret, f.eks. Arbejdernes Landbanks aktier. Banken er ejet af aktionærerne og har til formål, at tjene penge til dem.

For Østjydsk Bank er at det vigtigt, at undersøge muligheder for opkøb af Sparekassen Djursland. FIL § 204 fortæller, at pengeinstitutter ikke kan sammenlægges uden tilladelse fra økonomi og erhvervsministeriet.

Sparekassen Djursland kan omdannes til et aktieselskab uden likvidation jf. FIL § 207. Sparekassens aktiver og gæld overdrages til det fortsættende pengeinstitut.

Sparekassen Djursland er en selvejende institution, så det der ejer sig selv nu, skal også eje sig selv efterfølgende. Derfor oprettes der en erhvervsdrivende fond, som skal indeholde værdien af de opgjorte reserver minus garantkapital.[84]

Fonden skal jf. FIL § 209 have mindst 3 bestyrelsesmedlemmer og yde støtte til almennyttige og velgørende formål i det pågældende markedsområde.

Østjysk Bank kan betale fonden med kontantbetaling eller med aktier

Garanterne skal tilbydes, efter eget valg, at få indløst deres garantkapital jf. FIL § 208 via:

- Kontant indløsning
- Omdannelse til aktiekapital til en markedskurs
- Beholder garantkapitalen i en periode på 5 år.

[84] www.finanstilsynet.dk/da/Regler-og-praksis/Afgoerelser/2010/FIL-207-210-Fortolkning-om-omdannelse.aspx

Værdiansættelse af Sparekassen Djursland

Der findes mange modeller til, at værdiansætte en virksomhed på, groft kan de deles op i kapitalværdibaserende modeller og relative værdiansættelsesmodeller.[85]

Jeg vil i dette afsnit vurdere forskellige metoder til værdiansættelsen af Sparekasse Djursland.

Værdiansættelse ud fra cash flow modellen.

Modellen bestemmer egenkapitalens værdi og anvendes i forbindelse med børsintroduktioner, køb og salg af virksomheder og aktievurderinger.[86]

Modellen er fleksibel, da analytikeren kan inddrage eller undlade visse parametre.

For at finde Cash flowet skal der oprettes en budgetperiode og findes de value drives som skaber værdi. Det er rigtig vanskeligt, når man skal vurdere et pengeinstituts værdi, da der tjenes penge på begge sider af balancen. Udregningen er derfor altid forbundet med en usikkerhed og analytikers kalkulationer om den fremtidige vækst.

Det er vigtigt, at overveje parametre som forventninger til den fremtidige indtjening og hvorledes konjunkturen udvikler sig. Så der fastsættes nogle fornuftige vækstværdier samt en budgetperiode som er realistisk.

For at beregne budgettets nutidsværdi/terminalværdien, skal følgende modeller benyttes[87]

$V_6 = \frac{CF6*(1+g)}{WACC-g-\pi-g*\pi}$ hvor g er væksten og π er inflation

Derefter findes virksomhedens værdi ved

$$V = \frac{CF1}{1+WACC} + \frac{CF2}{1+WACC\text{^}2} + \frac{CF3}{1+WACC\text{^}3} + \frac{CF4}{1+WACC\text{^}4} + \frac{CF5}{1+WACC\text{^}5} + \frac{CF5+V6}{1+WACC\text{^}6}$$

For at finde værdien af et pengeinstitut, bliver man nød til, at finde frem til værdien af Cash flowet i budgetperioden.

En værdiansættelse af et pengeinstitut er mere kompliceret, når man skal vurdere værdien af egenkapitalen. Ved vurdering af et pengeinstitut, skal man derfor beregne sit Cash flow på følgende måde:

- Indkomst + ændringer i aktiver – ændringer i gæld[88].

[85] Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde med værdiansættelse af virksomheder
[86] Fagbog aktieinvesteringer side 198
[87] Fagbog aktieinvesteringer side 210
[88] www.investopedia.com/terms/f/freecashflowtoequity.asp

Forudsætninger for værdiansættelsen i Sparekassen Djursland

- Der beregnes med en budgetperiode på 6 år. B2017 er terminalperioden.
- Ikke udvalgte poster fremskrives med 5 % i budgetperioden
- Inflationen fastsættes til 2 %
- Kursreguleringer fastsættes til 5 mio. i budgetperioden
- Skat fastsættes til 25 %

Værdier for value drivers:

Jeg har udvalgt få poster i resultatopgørelsen og balancen som jeg vurderer, har mest indflydelse på værdiansættelsen af Sparekassen Djursland.

Det er svært, at vurdere hvordan den fremtidige vækst bliver i løbet af de i næste 6 år.

Det afhænger af pengeinstituttets strategi og konjunkturforholdene.

Min vurdering er, at væksten i budgetperioden ligger på et moderat niveau.

Følgende tabel, viser udviklingen for væksten i udvalgte poster for Sparekassen Djursland

Vækst i udvalgte poster	2011	B 2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B2017
Renteindtægter	0%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Renteudgifter	-3%	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%	-1%
Gebyrer og provisionindtægter	-18%	10%	5%	5%	5%	5%	5%
Udgifter til personale og administration	**-1%**	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**	**3%**
Nedskrivninger	2,6%	2%	2%	1%	1%	1%	2%
Udlån	-5,1%	-4%	-2%	-1%	1%	2%	2%
Indlån	2,2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Obligationer	-19%	15%	5%	3%	-3%	-6%	3%

Renteindtægter - Renteudgifter

Sparekassen Djursland renteindtægter samt rentemarginalen har de sidste 2 år været uændret.

Sparekassen Djursland har 1 marts 2012 sænket deres indlånsrente og øger deres udlånsrente.

Ved at hæve udlånsrenten indikerer Sparekassen Djursland, at deres indtjening er under pres.

Det skyldes, at de har haft store nedskrivninger og mindre indtjening på deres erhverv.[89]

Deres største renteudgifter er til et indlån hos et andet pengeinstitut og deres garantkapital som forrentes med 3,25 %.

Jeg vurderer, at 3,25 % er en billig pris i forhold til risikoen på garantkapitalen. I den kommende tid kommer der fokus på sparekassernes garantkapital og de sparekasser som har indfrosset den. Sparekassen Østjylland kunne den 21. april 2012 ikke kunne opfylde

[89] http://dinby.dk/djurslandsposten/minus-paa-24-mio.-i-sparekassen-djursland?minby=koebenhavn-k#minby:koebenhavn-k

minimumskapitalkravene efter et besøg af finanstilsynet. De lader Sparekassen Kronjylland overtage den positive del virksomheden. Garanter har derved mistet penge, hvilke gør kunder urolige og bange for tab. Røde tal på bundlinjen og indefrosset garantkapital kan forstærke denne uro blandt Sparekassen Djursland kunder. Renteudgifterne er faldet med 3 % fra 2010 til 2011 på grund af et lavt renteniveau. Jeg vurderer ikke, at der er udsigter til at renten stiger, da det er et politisk ønske, at sætte gang i økonomien. Derfor må det konkluders, at renteudgifterne fastholdes, dog i et lavere niveau end i 2011.

Gebyrer og provisionsindtægter

Sparekassen Djursland hæver priser på gebyrer. Det vil ske to gange i 2012, hvilket allerede er varslet. Jeg vurderer, at indtjeningen på realkreditomlægninger vil befinde sig på et højere niveau i 2012 end i 2011 på grund af omlægning til 3,5 % obligationslån.

Omsætteligheden af solgte boliger i markedsområdet er lav og provisionsindtægterne er derfor begrænset. Provisionsindtægterne fra Totalkredit bliver reduceret hvis kunderne misligholder deres forpligtigelser, hvilket Totalkredit har benyttet sig dette af 4 gang i 2011.

Jeg vurderer, at indtjeningen på omlægningerne bidrager til en positiv vækst i 2011, derefter vil provisionsindtægter fra forsikringer, pension og bolig at værende stabil.

Niveauet for gebyrer på huskøb, oprettelse af lån m.m. vil befinde sig på et moderat niveau.

Udgifter til personale og administration

Udgifterne stiger i takt med nye overenskomster og jeg vurderer at de ønsker at bibeholde nuværende medarbejdere. Det er selvfølgelig uhensigtsmæssigt på af deres omkostninger er steget. Det første sted, at spare vil typisk være nedskæringer på medarbejdere.

Nedskrivninger

Den danske banksektor er præget af nedskrivninger, Sparekassen Djursland har sine største nedskrivninger inden for landbrug og øvrig erhverv.

Jeg vurderer ikke, at der kommer en forhøjelse af nedskrivningsprocenten i Sparekassen Djursland. Finanstilsynet har været på inspektion og vurderet den til 2,6 % og kritiseret deres kreditpolitik. Derfor vurderer jeg, at Sparekassen Djursland har fokus på, at nedbringe nedskrivningsprocenten i budgetperioden.

Udlån

På grund forbrugernes holdning til at holde igen med pengene i dårlige tider, vurderer jeg ikke at Sparekassen Djursland får vækst i deres udlån i første delt af budgetperioden. Udlån vil stige igen, når forbrugerne får mere tillid til deres økonomiske situation.

Indlån

Jeg vurderer, at indlån kommer til at udvikle sig stabilt i analyseperioden.

Sparekassen har evnet, at forhøje indlån i analyseperiode og denne udvikling vurderer jeg de fastholder.

Obligationer

Det likviditetsoverskud Sparekassen Djursland vil få, forudsætter jeg at sparekassen placere i obligationer. Jeg er opmærksom på, at dette kan øge markedsrisikoen.

Værdiansættelsen af Sparekassen Djursland

Resultatopgørelse	2011	B2012	B 2013	B 2014	B 2015	B 2016	B 2017
Renteindtægter	62.767	65.943	69.280	72.785	76.468	80.338	84.403
Renteudgifter	17.750	17.924	18.100	18.277	18.456	18.637	18.820
Netto renteindtægter	45.017	48.019	51.180	54.508	58.012	61.701	65.583
Udbytte af aktier m.v.	920	985,32	1.055,28	1.130,20	1.210,45	1.296,39	1.388,43
Gebyrer og provisionsindtægter	12.595	14.132	14.847	15.598	16.387	17.216	18.087
Afgivne gebyr- og provisionsudgifter	422	452	484	518	555	595	637
Netto rente- og gebyrindtægter	58.110	62.684	66.598	70.718	75.054	79.619	84.422
Kursreguleringer	-8.429	5000	5000	5000	5000	5000	5000
Udgifter til personale og administration	49.921	52.447	55.101	57.889	60.818	63.895	67.129
Af- og nedskrivninger på immaterielle	2.551	2.732	2.926	3.134	3.356	3.595	3.850
Andre driftsudgifter	565	605	648	694	743	796	853
Nedskrivninger på udlån	22.453	12.793	12.787	6.456	6.651	2.098	6.988
Resultat før skat	-26.809	-893	136	7.545	8.485	14.235	10.603
Skat	2.381	-223	34	1.886	2.121	3.559	2.651
Årets resultat	**-24.428**	**-1.116**	**102**	**5.659**	**6.364**	**10.676**	**7.952**

Beregnet budgetperiode viser, at Sparekassen Djursland først kommer til, at skabe overskud i 2013. Det gavner ikke Sparekassen Djurslands situation i nuværende marked, da de vil reducere deres egenkapital med 11,16 mio. i 2012.

Det vil have indflydelse på deres solvensprocent i nedadgående retning.

Sparekassen Djursland øger sin balance og egenkapital i budgetperioden fra 2013 som vist i vedlagte bilag i 5. Budgetperioden giver hvert år et likviditetsoverskud, som kan placeres i obligationer, hvilket jeg har valgt at illustrerer.

Østjydsk Bank har ikke balance mellem indlån og udlån, derfor er denne udvikling positiv, så de kan styrke deres likviditet og spænd mellem udlån og indlån. Omvendt viser budgettet, at forretningsmulighederne for indtjeningen er begrænset de første 2 år.
Budgettet viser, at Sparekassen Djursland i løbet af et år kan drive bankforretning med overskud, trods en høj nedskrivningsprocent i budgetperioden. De har indlånsoverskud i hele perioden, hvilket indikere at de ikke vil lade sig opkøbe for hver en pris.

De forhandlingsfordele Østjydsk Bank vil have for, at få nedsat prisen kan være følgende:

- Sparekassen har haft underskud i en længere periode, kan få lokalbefolkningen til at snakke og blive utrygge, hvilket der ikke er estimeret med i budgetperioden.
- Garantbeviser er indefrosset, den usikkerhed bliver forstærket af, at Sparekassen Østjylland nu lader sig afvikle og garanter taber penge. Det vil give stor negativ omtale af sparekassernes image. Men også mulighed for, at garanterne ønsker, at får en lavere værdi af deres garantkapital, hvis alternativet er at miste hele beløbet.
- Primært ligger nedskrivningerne på store engagementer, hvilket udgør 66 %[90] af nedskrivningsprocenten. Østjydsk Bank har en større balance og flere medarbejdere til at håndtere disse engagementer.

Beregnede værdi af sparekassens egenkapital:

Jeg har ud fra beskrevne formler af Cash flow modellen beregnet en værdi for sparekassen, som jeg vil sammenligne med 2 andre metode, for ser om mine vurderinger af værdier for væksten hænger sammen med andre måde, at opgøre prisen på.
Først skal der findes et Cash flow, som er udregnet for hele perioden i bilag 5.[91]
Dette gør, at jeg finder værdien på egenkapitalen, som er det, der skal betales til garanterne og fonden.
Dernæst kan jeg indsætte mine Cash flows i modellerne

$V_6 = \frac{5{,}4 \text{ mio.} * (1+0{,}3)}{0{,}0175-0{,}2-0{,}2-0{,}2*0{,}2}$ hvor g er forudsættes til 3%, π til 2% og wacc 1,75%[92]

Derefter findes virksomhedens værdi ved

$$299{,}7\ mio = \frac{\text{t.kr.}-88}{1+0{,}0175} + \frac{\text{t.kr.}68}{1+0{,}0175\text{^}2} + \frac{\text{t.kr.}3773}{1\text{^}0{,}0175\text{^}3} + \frac{\text{t.kr.}4242}{1+0{,}0175\text{^}4} + \frac{\text{t.kr.}7118}{1+0{,}0175\text{^}5} + \frac{\text{t.kr } 5347+311653{,}67}{1+0{,}0175\text{^}6}$$

[90] Årsrapport 2011
[91] www.investopedia.com/terms/f/freecashflowtoequity.asp
[92] Udregnet wacc i 2011

Den beregnede værdi bliver altså ca. 300 mio. det er det dobbelte af egenkapitalens værdi i dag. Det skyldes forskellige faktorer eksempelvis stammer meget af min værdi fra nutidsværdien b 2017 altså terminalværdien. Mit analysearbejde af værdierne kan være kalkuleret forkert. Svagheden er derudover, at mit WACC i analyseperioden er konstant, hvilket reelt vil varierer år til år. Derfor skal værdiansættelsen undersøges nærmere ud fra 2 andre metoder.

Værdiansættelse ud fra kurs/indre værdi.

For at sammenligne om jeg har forstået Cash flow modellen rigtigt og beregnet Sparekassen Djurslands værdi rigtigt ud, vil jeg sammenligne med kurs/indre værdi metoden.

Kurs/indre værdi fortæller hvor meget en investorer betaler for 1 kr. egenkapital. Kurs/indre værdi viser også om markedsværdien, svare til den bogførte værdi.

Nøgletallet udregnes ved at finde den indre værdi af aktien = $\frac{Egenkapital}{aktiekapital}$

Kurs/indre værdi derved findes som: $\frac{Børskurs}{indreværdi}$

Problemet med dette er selvfølgelig, at Sparekassen Djursland ikke er børsnoteret. Derfor har jeg udvalgt to reference pengeinstitutter for, at tjekke om værdien reelt er 300 mio.

Jeg har valgt følgende pengeinstitutter som reference, da de har en egenkapital og balance som minder om Sparekassen Djursland:

Vinderup Bank[93]

- Balance på 502,6 mio.
- Egenkapital på 80,7 mio.
- Indre værdi pr. aktie på 74,5 kr.
- Børskurs[94] på 46,90 kr.
- Kurs/indre værdi = 0,63

Sparekassen Hvetbo[95]

- Balance på 1791 mio.
- Egenkapital på t.kr. 231 mio.
- Indre værdi pr. aktie på 102
- Børskurs[96] på 77 kr.
- Kurs/indre værdi = 0,76

[93] Tal om balance m.m. taget fra årsregnskab 2011
[94] www.euroinvestor.dk
[95] Tal om balance m.m. taget fra årsregnskab 2011
[96] www.euroinvestor.dk

Overstående viser. at pengeinstitutterne ikke helt kan sammenlignes på kurs/indre værdi. Det skyldes at Sparekassen Hvetbo har en balance som er 3,6 så stor som Vinderups Banks balance. Sparekassen Djursland ligger i en størrelse som er i mellem disse pengeinstitutter. Derfor forudsætter jeg at kurs/indre værdi kan fastsættes til 0,695, ergo gennemsnittet af reference bankerne.

Værdien på Sparekassens Djurslands egenkapitalen kan fastsættes som: $149{,}63\ mio * 0{,}695 = 104\ mio.$ Det viser, at Østjydsk Bank skal give mindre i pris for egenkapitalen til fonden og garanterne i Sparekassen Djursland.

Det konkluderes, at forskellen i prisen for værdiansættelse af Cash flow metoden og kurs/indre værdi ikke belyser mig i, at der ikke er sammenhæng mellem metoderne. Hvilket gør at jeg afprøver sidste metode for, at se om der er en sammenhæng:

Værdiansættelse ved prisen på kunder.

Flere pengeinstitutter har i den seneste tid måtte lade sig afvikle. Det betyder, at flere pengeinstitutter har budt på den gode del af forretningen med en pris pr. kunde imens resten afvikles i finansielstabilitet

Prisen afhænger af hvor gode engagementer der er tilbage. Det er eksempelvis ikke særligt attraktivt at overtage en afdeling hvor indlånskonto består af højt forrentet børneopsparinger og højrentekonti. I det pengeinstitut som jeg er ansat i, vurderes en kunde at koste banken 5000 kr.[97] I forbindelse med afviklingen af Fjorbank Mors har dette pengeinstitut også afgivet et bud på ca. 4000 kr. pr. kunde ved overtagelse af en filial i Århus. Denne filial blev dog solgt for meget mere. Sparekassen Djursland har opgjort deres kreditbonitet, hvor 70,68 % udgør høj kvalitet, hvilket har indflydelse af fastsættelsen af prisen, derimod trækker deres store nedskrivningsprocent ned i prisen. Det skyldes, at der i denne vurdering ikke er tale om at Sparekassen Djursland skal afvikles, hvilke kunne åbne af muligheder for, at Østjydsk Bank kan fravælge de dårlige kunder, som vil blive afsat til finansielstabilitet.

Jeg forudsætter følgende for værdiansættelsen ud fra prisen pr. kunde:

- Prisen pr. kunde opgøres til 4500 kr.
    - Vurderes ud fra en høj nedskrivningsprocent og røde bundlinje tal.
- Sparekassen Djursland betjener 12.300 kunder.

Prisen pr. kunder i Sparekassen Djursland vil derfor være $4500 * 12300 = 55{,}35\ mio.$

[97] Tal opgivet af marketings chef Louise Ringsted ansat i Djursland Bank

Sammenlignes prisen pr. kunde er ud fra Cash flow modellen og kurs/ indre værdi viser det følgende:

Cash flow modellen pris pr. kunde: $\frac{300\ mio.}{12.300} = 24.493\ kr.pr.kunde$

Kurs/ indre værdi modellen pris pr. kunde: $\frac{104\ mio,}{12300} = 8455\ kr.pr\ kunde$

Beregningerne viser, at alle tre metode ikke giver mig den samme pris. Det først og fremmest kan skyldes, at de forudsætninger og vurderinger jeg fortager ikke må har sammenhæng. Dertil kan jeg have lavet en beregningsfejl i Cash flow modellen, hvilket giver den store forskel.

Prisen pr. kunde er sat til 4500 kr. da jeg ved det koster 5000 kr. at have en kunde i det pengeinstitut som jeg er ansat i. Det betyder dermed ikke, at kunderne har den samme værdi, som de koster at administrere. Jeg må vurdere at kurs/ indre værdi metoden ligger mellem en meget høj værdiansættelse på 300 mio. samt en meget lavere værdiansættelse på pris pr. kunde med 55,35 mio. Derfor antager jeg, at den rigtige pris, at tilbyde Sparekassen Djursland, vil være værdien som er fundet ud fra kurs/indre værdi.

Betaling med aktier og eller kontant

Østjydsk Bank har jf. lovgivningen muligheder for at betale fonden og garanterne på forskellige måder. Det skal dog understeges, at garanterne selv bestemmer om de vil betales med aktier, kontant eller lade garantkapitalen stå i op til 5 år..

Ser vi nærmere på mulighederne for, at fonden og garanter ønsker at betales med aktiekapital skal Østjydsk Bank udstede nye kapitalbeviser i selskabet.

Det skyldes, at deres samlet aktiebeholdning er på 96 mio., heraf ejer Østjydsk Bank 1135 stk. svarende til en værdi på 1,14 mio.

Det vil være nødvendigt, at foretage en kapitaludvidelse i form af en aktiemission for at betale garanterne og fonden. Man laver en aktieemission på følgende måder:

- Overførelse af frie reserver til aktiekapital eller nytegning af aktiekapital og giver nuværende aktionærer en fortegningsret, hvis det ikke afviges på en generalforsamling med 2/3 af stemmerne[98]

Østjydsk Bank skal ud fra min vurdering betales følgende, som skal omdannes til aktiekapital, hvis det forudsættes at alle garanter og fonden placerer deres tilgodehavende i aktier.

[98] Aktieinvestering – teori og praktisk

- Fonden skal have 43,63 mio. på grund af kurs/ indre værdi på 0,695[99]
- Garanterne skal have 59,28 mio. på af kurs/indre værdi på 0,695[100]

Det vil svare til at Østjysk Bank skal lave en kapitaludvidelse på ca. 104 mio. hvilket øger aktiekapitalen fra 96 mio. til 200 mio.

Kontant betaling

Østjydsk Bank har selvfølgelig også den mulighed at betale fonden og garanterne kontant, hvilket betyder at de skal benytte likviditet til dette. Dette kan finansieres ved optagelse af lån, hvilket påvirker en forhøjelse af deres fremmedkapital omkostninger og dermed kan forhøje deres WACC, som allerede ligger i den høje ende.

Østjydsk Bank har en likviditetsoverdækning på 1944 mio. Dette skal dog fremhæves, at Østjydsk Bank har indskudsunderskud og derved skal opkøbet finansieres. Dette kan ske ved udnyttelse af belåningsrammen i Nationalbanken på bankens gode indlån. Banken skal indfri deres statsgaranterede lån i løbet af 2013, hvilket denne kredit evt. skal benyttes til.

Delkonklusion

Ledelse i Østjydsk Bank skal vurdere om det er muligt, at opkøbe Sparekassen Djursland.

Lov om finansiel lovgivning giver mulighed for, at omdanne en sparekasse til et aktieselskab, så sparekassen ligestilles med banker. Der skal oprettes en erhvervsdrivende fonde som overtager værdien af det som ejer sig selv, hvilket svarer til overførte overskud.

Garanterne skal tilbydes aktier, kontanter eller muligheden for bero af garantkapitalen op til 5 år. Når ledelse skal vurdere en værdiansættelse, er der forskellige metoder som kan benyttes. Værdiansættelsen er vurderes ud fra Cash flow, Kurs/indre værdi og pris pr. kunde. Resultaterne i disse beregninger er meget varierende og derfor kan det konkluders, at bedste metode er kurs/indre værdi som fastsætter prisen på Sparekassen Djursland til 104 mio.

En aktieemission vil påvirke venstre side af WACC, altså egenkapitalomkostningerne. Opkøb med kontanter som skal finansieres, på grund af Østjydsk Banks indlånsunderskud og vil påvirker højre side af WACC

[99] Fondens andel af egenkapitalen *104 mio.
[100] Garanternes andel af egenkapitalen *104 mio.

Opkøbssynergi

For at vurdere om det er fordelagtigt for aktionærerne, at opkøbe Sparekassen Djursland skal der vurderes hvilken synergi et opkøb giver.

Positiv synergi

- Reducere antallet af medarbejdere
- Udvide forretningsområdet til et etableret markedsområde
- Nedlægning af administration bygningen i Allingåbro
- Bedre fordelingen mellem udlån til privat og erhvervskunder
- Sparekassen Djursland har indlånsoverskud
- Lokale pengeinstitutter

Negativ synergi

- Sparekassen Djursland benytter en anden datacentral
- Sparekassen Djursland benytter andre samarbejdspartner til pensionsprodukter m.m.
- Implementering af ny forretningsgang, systemoplæring m.m.

Reducere medarbejdere:

I dag har Sparekassen Djursland og Østjydsk Bank samlet 202 heltidsansatte.

For at give et overblik over hvilke muligheder der for, at reducere dette antal, vurderes der på medarbejder på balance kr. i 2011 samt fordelingen iblandt ansattes stilling i virksomheden:

- Sparekassen har 51 medarbejdere og en balance på. 1076.2 mio. = 1 medarbejder udgør 21 mio. af balancen.
- Østjydsk Bank har 151 medarbejdere og en balance på. 7.332 mio. = 1 medarbejder udgør 48,6 mio. af balancen

Overstående viser, at Østjydsk Bank er bedre til, at udnytte færre medarbejdere til, at skabe merværdi på deres balance. Ser man på sammensætningen af personale i nedenstående tabel,[101] viser den, at Østjydsk Bank kan forvente, at reducere antallet med 16 medarbejdere i første omgang. Det påvirker, at 1 medarbejder sat i forhold til den nye balance kommer til, at udgør 45 mio. altså 3,6 mio. mindre end de nuværende tal.

Grunden til, at jeg vurderer at der ikke skal være flere nedskæringer skyldes, at Sparekassen Djursland ligger i et område, hvor medarbejderne har relation til kunderne. Det vil derfor være farligt, at man i første omgang fyrer for mange medarbejdere, da det bevirker at kunder evt. skifter bank og banken får et dårligt image i lokalområdet. Ved et opkøb, vil det også

[101] Medarbejder i forskellige funktioner er sket ved optælling via pengeinstitutternes hjemmesider.

være helt naturligt at direktion/bestyrelsen ønsker, at beholde så mange medarbejdere i en forhandlingssituation, det er selvfølgelig en ulempe for Østjydsk Bank.

Sparekassen Djursland har især mange ekspeditionsmedarbejdere, når der kun er 7 afdelingen med en kassefunktion. Det skal reduceres, da det administrative arbejde kan klares i en produktionsafdeling. Derudover bliver der færre og færre kassebetjeninger, hvilket giver den på gældende ekspeditionsmedarbejder mere tid til opgaveløsning i filialerne. Udvikling af IT-systemer og effektivisering af forretningsgang bevirker også til, at opgaver løses hurtigere i organisationen.

Medarbejder	Sparekassen Djursland	Østjydsk Bank	Besparelse
Ekspedition:	14	14	7
Adminstration	3	4	1
IT	1	4	0
Regnskab	1	4	1
Kunderådgivere og leder	30	111	5
Marketing	0	2	0
HR	0	1	0
Kredit og TK	0	7	0
Advokat	0	1	0
Assurandør	0	1	0
Direktion	2	2	2
I alt	51	151	16
			186
Medarbejder pr. balance kr.			45 mio

Besparelsen forudsætter jeg til 320.000 kr.[102]. pr. medarbejder, hvilket giver en besparelse på 16 medarbejdere* 320,000=[103] 5,12 mio.

Det er vigtigt, at medarbejderantallet ikke forhøjes, men reduceres i takt med, at tingene bliver mere effektive og lettere at håndtere. Det vil give besparelse på bundlinjen.

Udvide et etableret markedsområde

Sparekassen Djursland er begrænset af deres størrelse. Derved vil en sammenlægning med Østjysk Bank gøre dem mere tilgængelig regionalt i Østjylland. Derudover har man mulighed for at optage større forretninger og henvende sig til flere kunder, da markedsføringen og volumen af forretningsomfanget bliver anderledes. Djurslands Bank er som tidligere nævnt markedsleder i området, derved kan der være mulighed for, at øge ny kundetilgang da en større udbydere kommer ind på markedet. Alt dette hænger selvfølgelig sammen med konkurrenceevnen, hvor Østjydsk Bank er påvirket af en høj WACC.

[102] Tal er ikke reguleret for fratrædelsesordninger.

Nedlæggelse af administrationsbygning i Allingåbro

Filialerne ligger ikke i samme by, derfor vil man først nedlægge administrationsafdelingen i Allingåbro. Dette skal enten ske ved udlejning eller salg. Allingåbro ikke er præget af mange tilflyttende erhverv. Konkurrenten Djurslands Bank har næsten i et år haft et tilsvarende lokale til leje, uden der er sket noget. Liggetiderne på salg af ejendomme er lange og erhvervsbygninger er ikke så attraktive i Allingåbro. Derfor vurderer jeg, at nedlæggelsen af administrationsbygningen ikke giver en besparelse her og nu.

Bedre fordeling mellem kundesegmenterne.

Samlet set vil den nye bank betjene i alt 37.300 kunder, hvilket kommer til, at gøre en forskel på udlånssammensætning, der er illustreret i nedenstående tabel

	Sparekassen	Banken	Andel af samlet udlån 11,83%	Andel af samlet udlån 88,14%	Ny bank
Gruppering på sektorer og brancher					
Offentlige myndigheder					
Erhverv					
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	10	8	1,183	7,0512	8,2
Energiforsyning	0,2	5	0,02366	4,407	4,4
Industri og råstofudvinding mv	2,1	3	0,24843	2,6442	2,9
Bygge- og anlægsvirksomhed	7,2	7	0,85176	6,1698	7
Restauranter og hoteller	1,6	3	0,18928	2,6442	2,8
Handel	5	11	0,5915	9,6954	10,3
Information og kommunikation	0,2	0	0,02366	0	0
Kredit og finansieringsvirksomhed	3	2	0,3549	1,7628	2,1
Fast ejendom	6,6	15	0,78078	13,221	14
Øvrige erhverv	3,4	15	0,40222	13,221	13,6
Erhverv	39,3	69	4,64919	60,8166	65,5
Private	60,7	31	7,18081	27,3234	34,5
I alt	100	100			100

Beregningen viser, at udlånsfordelingen bliver forbedret på en række områder for Østjydsk Bank ved et opkøb af Sparekassen Djursland. Andelen af langbrug m.m. stiger med 0,2 %, hvilket må være negativt. Langbrugskunder er ofte store engagementer og nedskrivninger på disse har været markante i de seneste år. Det har f.eks. betydet at Vestjysk Bank har fået problemer. Vestjydsk Bank have dog eksponering på landbrug m.m. på 19 %[104]

Det positive er, at andelen af fast ejendom falder med 1 % og handel falder med 0,7 %. Dertil øges privatkundeandelen med 3,5 % hvilket er et fokusområde for Østjydsk Bank.

Udlånssammensætningen fortæller ikke noget om kvaliteten af udlånet, men det er vigtigt med en god risikospredning, hvilket et opkøb af Sparekassen Djursland vil bidrage til.

[104] Årsrapport 2010 for Vestjydsk Bank

Indlånsoverskud

Østjydsk Bank har i hele min analyseperiode haft et indlånsunderskud. Sparekassen Djursland har derimod finansieret sig via indlån og havde i 2011 256,2 mio. i overskud, hvilket vil reducere Østjydsk Banks indlånsunderskud til 357,9 mio. Derudover finansierer Sparekassen sig markant bedre end Østjydsk Bank, hvilke kan påvirker til et lavere WACC.

Lokale pengeinstitutter – større enhed

Begge pengeinstitutter hæfter sig ved, at være lokale og støtter op om det lokale miljø.

Det har stor betydning i mindre byer, da pengeinstitutter sponsorere og støtter lokale arrangementer.

Det betyder også, at værdierne ligger i det lokale miljø..

Størrelsen af en evt. ny bank vil ændre ved tankegang og stille større krav til effektiviteten hos medarbejderne i Sparekassen Djursland. Sparekassen Djursland har hverken HR-medarbejdere, marketingsmedarbejdere eller titler som erhvervsrådgivere m.m. Der kan opstå modstand mod forandring fra medarbejdere, men det kan også lette hverdagen, da opgaverne bliver mere centraliseret.

Negative synergieffekter

Østjydsk Bank skal også tages stilling til åbenlyse negative synergieffekter.

Spørgsmålet - hvad kommer det til at koste os, at komme ud af de samarbejdsaftaler Sparekassen Djursland benytter?

Udtrædelse af Sparekassen Djurslands Datacentral SDC

Østjydsk Bank benytter sig af Bankdata som IT-leverandør, imens Sparekassen Djursland benytter SDC. Medarbejdere fra Sparekassen Djursland vil udgør en mindretal i den samlede organisation. Derfor vil Østjydsk Bank efter et opkøb, ud af samarbejdet med SDC.

Dette vil koste tre års betaling og kommer til at udgøre en udgift som er forudsæt til 2/3 af Sparekassen Djurslands øvrige administrations udgifter, hvilket giver en ekstra omkostning på 11,2 mio. i 3 år.[105]

[105] Øvrige personaleudgifter i note 9 i årsrapport 2011=17,043mio/0,66= 11,2 mio.

Udtrædelse af samarbejdsaftaler med AP-pension og Topdanmark

Sparekassen Djursland modtager garantiprovision fra deres samarbejdspartnere på personforsikringer. Østjydsk Bank samarbejder med Letpension, derfor skal Sparekassen Djurslands samarbejdsaftaler opsiges, da de benytter AP-pension og Topdanmark. Jeg forudsætter, at det koster 500.000 kr.

Oplæring i systemer og nye produkter

De nye medarbejdere skal oplæres i helt nye systemer. Dette vil kræve, at der skal udarbejdes et projektindhold samt afsættes ressourcer og økonomiske midler til oplæringen [106]. Oplæringen i systemerne kræver, at der skal findes medarbejdere i Østjydsk Bank eller eksternt som hjælper de nye kollegaer. Disse medarbejdere skal afsætte timer fra egen hverdag til dette. Djursland ligger tæt på Randers, så det vil være oplagt, at medarbejdere fra Randers afdelingen står for oplæringen. Det vil dog mindske deres effektivitet i en periode.

Regnskab for opkøbsbanken efter besparelser og omkostninger

Før overvejelsen om et bud skal gives til Sparekassen Djursland er det vigtigt, at vurdere hvordan resultaterne og balancen ser ud efter ovenstående besparelser og omkostninger her og nu.

Forudsætninger for beregninger

- Udgifter på 11,2 mio. til udtrædelse af SDC
- Udgifter til pensionsselskab på 500.000 kr.
    - Samlede udgifter vil være 33,6 mio. for opkøbet.
- Besparelse på 5,2 mio. ved reducering af medarbejdere.
- Fonden Sparkassen Djursland samt garanterne køber aktier.

[106] Projektledelse – aftalegrundlaget

Resultatopgørelse for sammenlægningen:

Ved en sammenlægning viser tallene, at det ikke er fordelagtigt for Østjydsk Banks aktionærer, at opkøbe Sparekassen Djursland. Østjydsk Bank vil efter købet blive præget af et negativt resultat på 10,9 mio.

Resultatopgørelse	Sparekassen Djursland	Østjydsk Bank	Efter opkøb	Resultat efter omkostninger/besparelse
Renteindtægter	62.767	399904	462.671	462.671
Renteudgifter	17.750	155356	173.106	173106
Netto renteindtægter	45.017	244545	289.562	289562
Udbytte af aktier m.v.	920	998	1918	1918
Gebyrer og provisionsindtægter	12.595	59163	71.758	71758
Afgivne gebyr- og provisionsudgifter	422	3275	3.697	3697
Netto rente- og gebyrindtægter	58.110	301434	359.544	359455
Kursreguleringer	-8.429	-4720	-13.149	-13149
Udgifter til personale og administration	49.921	146263	196.184	**202764**
Af- og nedskrivninger på immaterielle	2.551	4660	7.211	7211
Andre driftsudgifter	565	**207**	**772**	**722**
Nedskrivninger på udlån	22.453	127764	150.217	150217
Resultat før skat	-26.809	10460	-16.349	**-14608**
Skat	2.381	2974	5.355	-3652
Årets resultat	**-24.428**	**7513**	**-16.915**	**-10956**

Balancen for sammenlægningen[107]

Effekterne af opkøbet er, at balancen er vokset til 8.359,1 mio. og banken vil stadig være et mindre pengeinstitut. Østjydsk Banks udlånsoverskud bliver reduceret fra 614,1 mio. til 357,9 mio. en forskel på 256, 2 mio.

Aktiekapitalen stiger til 200 mio. på grund af kapitaludvidelsen.

Nøgletalsanalyse for ny bank

WACC

WACC[108] for den sammenlagte bank kan beregnes til 2,38 %. Dette skal holdes op imod Østjydsk Banks nuværende WACC på 2,39 %. Det forbedrer bankens WACC med 0,01 %

Det beregnede WACC ligger over pengemarkedsrenten på 1, 38 %, hvilket er et spænd på 1 %. Den vægtede fremmende kapital falder fra 1,60 % til 1,58 % mens den vægtede egenkapital øges til fra 0,78 til 0,79 %.

[107] Udarbejdet balance er vedlagt i bilag 6

[107] Se bilag 7

ICGR

ICGR[109] bliver påvirket af Sparekassen Djursland negative resultat og kan beregnes til -1,34 %, Det vil påvirke solvensprocenten negativt og Østjydsk Bank hvis det forudsættes, at basiskapital og risikovægtede poster er ens $\frac{1245760}{7218339} = 17{,}26\ \%$.

Østjysk Banks mister altså 0,74 % af deres solvensprocent.

Kernekapitalprocenten som udregnes ved $\frac{Kernekapital\ inklusiv\ hybridkernekapital=817.452+183.401}{risikovægtedeposter=7218339} =$ 13,9 % og fastholdeles på samme niveau som Østjydsk Bank kernekapital i 2011

Store engagementer.

Et opkøb betyder også noget for hvor store engagementer man må have. I FIL § 145 betegnes en stort engagement som stort, hvis det er over 10 % af basiskapitalen og et stort engagement må ikke overstige 25 % af basiskapitalen.

Østjysk Bank store engagementer kan maksimum udgøre følgende, uden at det kan påvirke deres solvens, hvis det ikke kan flyttes.

I 1000 kr.	
Basiskapital i Østjydsk Bank	1133419
Opgjort solvensbehov	0,1161
Solvensprocent	0,18
Solvensoverdækning	0,639
Basiskapital/Ønsket solvensprocent	
X=1133419/18%	6296772,22
Hvor stort et engagement kan der finansieres, for at undgå risiko for større solvens behov	
4*størrelsen på et engagemenet/risikovægtede poster = nuværende solvensbehov	
4* X/6296772,22=11,61	
X/629772,22=11,61/4	0,029025
X=0,029025*6296772,22	182763,814

Ved et opkøb af Sparekassen Djursland kommer basiskapitalen til at udgøre 1.245.mio og giver muligheden for optagelse af større engagementer.

For at undgå en den risiko, at solvensen kan forhøjes hvis et engagement ikke bliver flytbart, bør Østjydsk Bank ikke tage større engagementer ind end nedenstående beregning viser:

[109] Se bilag 7

I 1000 kr.	
Basiskapital i ny bank	1.245.760
Opgjort solvensbehov	11,61%
Solvensprocent	17,26%
Solvensoverdækning	5,65%
Basiskapital/Ønsket solvensprocent	
X=1245760/19,8%	7218339,00
Hvor stort et engagement kan der finansieres, for at undgå risiko for et større solvensbehov.	
4*størrelsen på et engagement/ risikovægtede poster = nuværende solvensbehov	
4*X/7218339=11,61%	
X/7218339=11,61%/4	0,029025
X= 0,029025*7218339	209512,289

Det mindsker altså Østjydsk Bank risiko på store engagementer, da de har mulighed for, at udlåne mere uden, at det påvirker deres solvensprocent.

Budgetperiode for resultatopgørelse.

For at vurderer hvorledes indtjeningen bliver efter et opkøb, har jeg opstillet en budgetperiode på 3 år som jeg vil sammenligne med Østjydsk Bank.

Det er vigtigt for ledelsen, at vurdere på den langvarige effekt af opkøbet og sammenligne med hvad man selv forventer at indtjene i samme periode.

Aktionærerne er interessent i egenkapitalforretningen, afkastningsgrad og price/earning.

Egenkapitalforretningen beregnes således: $\frac{Årets\ resultat-skat}{egenkapitalen} * 100$ og viser hvordan ejerens investering forrentes.

Afkastgraden beregnes således:$\frac{Årets\ resultat}{balence} * 100$ viser virksomhedens evne til, at forrente den investerede kapital udtrykt i procent

Price/Earning beregnes således: $\frac{Aktiekurs}{indtjening}$ den pris man betaler for 1 kr. af overskuddet.

Jeg har opstillet en række forudsatte forudsætninger på for budgetperioden i Østjydsk Bank.

- Renteindtægter stiger 3 % og Renteudgifter falder med 1 %
- Gebyrindtægter og provisions indtægter stiger med 6 %
- Personale og administrationsudgifter modregnes af værdien af udtrædelse af SDC på 11,2 mio. i 2 år. Derefter stiger den med 3 %
- Kursreguleringer fastsættes til t.kr.5000
- Nedskrivningsprocenten er konstant er hele perioden med1,9 % og beregnes ud fra en fremskrevet udlånsmassen som falder med 1 % hver år.

- Resten af posterne vækster med 2 %
- Inflation fastsættes til 2 %

Østjydsk Banks indtjening før og efter opkøb

Ny Bank	B2012	B2013	B2011	Østjydsk Bank 2011	Budget 20	Bugdet 2(	Budget 2014
Renteindtægter	486082	510678	536518	399904	420139	441398	463733
Renteudgifter	174802	176516	178245	155356	156878	158416	159968
Netto renteindtægter	311280	334162	358273	244545	263261	282982	303765
Udbytte af aktier m.v.	1995	2076	2160	998	1038	1080	1124
Gebyrer og provisionsindtægter	77585	83885	90696	59163	63967	66551	69240
Afgivne gebyr- og provisionsudgifter	3846	4002	4163	3275	3407	3545	3688
Netto rente- og gebyrindtægter	387014	416121	446965	301434	324859	347069	370440
Kursreguleringer	5000	5000	5000	-4720	5000	5000	5000
Udgifter til personale og administration	**224224**	**246770**	259256	146263	153664	161439	169608
Af- og nedskrivninger på immaterielle	7502	7805	8121	4660	4848	5094	5351
Andre driftsudgifter	751	782	813	**207**	215	224	233
Nedskrivninger på udlån	104378	103334	102301	127764	93933	94853	103303
Resultat før skat	55158	62431	81475	10460	77198	90459	96944
Skat	13789,56	15607,71783	20368,67609	2974	19300	22615	24236
Årets resultat	**41369**	**46823**	**61106**	**7513**	**57899**	**67844**	**72708**

Hvis forudsætninger for vækst i Østjysk Bank før og efter opkøbet er de samme, ser årets resultat forskellig ud.

Østjydsk Bank kan altså forvente, at et ved et opkøb mister de indtjening i hele budgetperioden. Det påvirker Østjydsk Banks afkastningsgrad og egenkapitalforrentning.

Selvom jeg ikke har udregnet balance tallene, vil der være en større egenkapital i efter et opkøb samt lavere indtjening. Det vil give en dårligere egenkapitalforrentning end hvis indtjeningen er større og egenkapitalen er lavere.

F.eks. egenkapitalen efter opkøbet opgøres til 646 mio. og Østjydsk Banks egenkapital udgør 583 mio. i B2012.

Egenkapitalforretningen bliver følgende $\frac{41{,}369}{817452} = 4{,}7\ \%$ for ny bank $og\ \frac{57{,}9}{583} = 9{,}9\ \%$ for Østjydsk Bank. Afkastningsgraden og Pris/Earning (forudsat at kursen ikke stiger efter fonden og garanterne køber aktier) bliver påvirket på samme måde.

Aktionærerne vil blive stillet dårligere ud fra udarbejdet resultatopgørelse.

I udarbejdet budget har jeg har brugt samme forudsætninger for Østjydsk Bank efter opkøb og før opkøb, hvilket bør reguleres da indtjeningen efter opkøbet, bør være højere end i eksisterende Østjydsk Bank.

Det er især udgifter til personale og administration og nedskrivninger af en højere udlånsmasse på 1,9 % som gør forskellen. De 11,2 mio. som skal betales i 2 år til SDC har altså en stor negativ effekt på det fremtidige budget.

Interessentanalyse

Ved overvejelser om et opkøb er der forskellige interessenter som er inde i processen. Interessentmodellens teori viser, at der vil være forskellige interessenter eller interessegrupper der vil kunne deltage i og påvirke en organisation. De kan deles op i interne og eksterne. Når Østjydsk Bank A/S overvejer, at opkøbe Sparekassen Djursland vil de primære interessenter vil være

- Direktion/bestyrelse
- Aktionærer/garanter

Det at Østjydsk Bank laver en opkøbsvurdering af Sparekassen Djursland betyder jo ikke, at alt kan klares økonomiske. Sparekassen Djursland er ikke pt. tvunget til at lade sig afvikle og det vil derfor betyde en hårdere forhandlingsproces på det strategiske niveau i først omgang. Sparekassen Djursland har i en anden forretningsmodel end Østjydsk Bank og andre leverandører. Hvilket kan besværliggøre processen. Direktionen og bestyrelsen er heller ikke villig til, at stille deres medarbejdere dårligere, hvis det ikke er nødvendigt. Sparekassen Djursland er ikke nødlidende og måske ikke indstillet på et opkøbstilbud. Bestyrelsen skal varetage Sparekassen Djurslands interesser og et bud under bogførte egenkapital, kan gøre at, man måske ikke ønsker, at gøre nytte af tilbuddet. De vil derimod nok se fordele i hvis en sparekasse som Kronjylland var interesseret, da sparekassen vil blive ved med at være en sparekasse. Aktionærer skal godkende opkøbet ved en generalforsamling med 2/3 af stemmerne, derfor har de stor indflydelse på ledelsen overvejelser om opkøb. Det er derfor altid vigtigt, at have et godt forhold til sine aktionærer.

Inden man når til forhandlingerne er mine udarbejdede analyser et resultat på, at ikke alt er en fordel slå sammen. Derfor vil bestyrelsen og direktion nok ikke arbejde videre med projektet, da det stiller Østjysk Bank dårligere på nøgletal som solvensprocenten og ICGR, egenkapitalforretning og afkastningsgrad. Der er ikke den store gevinst for Østjydsk Bank ved opkøbet udover et forbedret WACC med 0,001 % samt muligheden for have optage større engagementer uden det påvirker solvensprocenten.

Delkonklusion

Ved opkøb af sparekassen Djursland vil årets resultat blive negativt med -10,96 mio.
Det vil resultere i en negativt ICGR på -1,34 %. Østjydsk Banks solvensprocenten derfor bliver påvirket negativt af et opkøb med henholdsvis 0,74 % og dermed solvensoverdækningen i Østjydsk Bank, hvilket er en problemstilling som ikke giver Østjydsk Bank anledning til at opkøbe Sparekassen Djursland.
Den positive effekt er at WACC falder med 0,01 %. Synergieffekter vil give ekstra omkostninger til Østjydsk Bank i de næste 3 år og indtjeningen vil forringes i forhold til efter opkøbet.

Konklusion

Specialeopgavens formål er at klargøre om det er en fordel for aktionærer i Østjydsk Bank at opkøbe Sparekassen Djursland og hvilke problemstillinger skal ledelsen være opmærksomme på?

Pengeinstitutter er underlagt lov finansielle virksomheder og både Østjydsk Bank og Sparekassen Djursland lever op til kravene om solvens og likviditet jf. § 124.stk.2 og § 152.stk. 1-3 i lov om finansiel lovgivning.

Problemstillinger Ledelsen i Østjydsk Bank skal være opmærksomme på.

- Sparekassen Djursland befinder sig i landbrugsmarkedsområde, hvor ledighedsprocenten er højere end gennemsnittet i hele landet. Uddannelsesniveauet er præget af, at arbejdsstyrken ikke har nogen uddannelse eller en erhvervsmæssig uddannelse. Boligmarkedet i er præget af større liggetider end resten af landet. Det kan bevirke til lavere indtjening og større tab for Østjydsk Bank.

- Sparekasse Djursland ejer sig selv. Lovgivningen giver mulighed for, at omdanne en sparekasse til et aktieselskab, så de ligestilles med banker. Ledelsen i Østjydsk Bank skal være opmærksom op, at det som ejer sig selv, skal forsætte i en erhvervsdrivende fond. Ved et opkøb skal ledelse forholde sig, til om den bogførte værdi svarer til den reelle værdi. Her må det konkluderes, at Sparekassen Djursland kommer til at koste 104 mio. hvilket svarer til en kurs/indre værdi på 0,695 af egenkapitalen på 149, 53 mio. Betalingen af denne værdi kan ske kontant eller med aktier til den erhvervsdrivende fond. Garanterne skal tilbydes kontant, aktier eller muligheden for, at lade deres garantkapital op til 5 år. Ledelsen skal være opmærksom på, at både kontantbetaling og køb med aktier har indflydelse på bankens WACC. Skal

opkøbet ske med aktier, skal Østjydsk Bank fortage en aktieemission og øge aktiekapitalen fra 96 mio. til 200 mio.

- Omkostningen opkøbet kommer til at være 34,1 mio. da Sparekassen Djursland benytter andre leverandører. Der vil være en besparelse på 5,2 mio. da medarbejderantallet kan reduceres med 16.

- Østjydsk Bank vil efter et opkøb have en bedre udlånsfordeling mellem private og erhverv, hvilket gør at risikoespredningen større. Sparekassen Djurslands nedskrivningsprocent er dog 2,6 % mod Østjydsk Bank 1,9 %

- Østjydsk Bank vil efter et opkøb af Sparekassen Djursland får et negativt resultat på -10,96 mio. som skal ses i lyset af, at Østjydsk Bank har leveret et positiv resultat på 7,5 mio. Det bevirker til en forringelse af rentabiliteten i Østjydsk Bank. Overskuddet vil i Østjydsk Bank være bedre end hvis man opkøber Sparekassen Djursland og dermed påvirker et opkøbt til en lavere egenkapitalforrentning og afkastning for aktionærerne. Det er især store nedskrivninger og engangsomkostninger til udtrædelse af Sparekassen Djursland IT-central, der giver påvirker resultatet i en budgetperiode på 3 år efter opkøbet.

- Østjydsk Bank vil efter et opkøb af Sparekassen Djursland have en et negativt ICGR på -1,34 mod deres nuværende ICGR som er 1,05 %. Østjydsk Banks solvensprocenten vil blive påvirket negativt, da solvensprocenten falder fra 18 % til 17,26 %. Østjydsk Banks WACC falder med 0,01 % fra 2,39 % til 2,38, hvilket stadig er over pengemarkedsrenten på 1,38.

Samlet set kan det ikke anbefales aktionærerne at opkøbe Sparekassen Djursland. Østjydsk Bank vil efter et opkøb få et dårligere resultat og det bevirker til en ringere egenkapitalforrentning for aktionærerne.

Kilder

Bøger:

- Commercial Bank, the management of risk, third edition, Willey, Benton E. GUP, Robert Hurt, ISBN:978-0471-46949-0
- Aktie investering, teori og praktisk, 3 udgave, 1oplag, København, Jurist og økonomforbundets forlag, Michael Christensen og Frank Pedersen, ISBN: 978-87-574-2069-2
- International Markedsføring, 2 udgave, Trojka, Finn Rolighed Andersen, Bjarne Warming Jensen, Kurt Jepsen, Peter Schmalz, Thomas Trojel, ISBN: 87-90701-52-6
- Organisationsteori, 5 udgave, handelshøjskolens forlag, Jørgen Frode Bakka og Egil Fivelsdal, ISBN: 978-629-0345-6

Særtryk m.m.

- Fagligt notat om den statsautoriserede revisors arbejde med værdiansættelse af virksomheder, rådgivningsudvalget 2002, udleveret af Vibeke Jespersen Controller ved DONG energy, e-mail:VIBJ@dongenergy.dk
- Særtryk – bankvirksomhed og styrring, udleveret af Lars Krull
- Arbejdsmarkedsbeskrivelse af beskæftigelsesregion Midtjylland – Norddjurs Kommune
- Arbejdsmarkedsbeskrivelse af beskæftigelsesregion Midtjylland – Syddjurs Kommune
- Exelark til beregning af wacc udleveret af Lars Krull

Lovgivning

- Lov om finansiel virksomhed udleveret af Lars Krull
- Bekendtgørelse om kapitaldækning, udleveret af Lars Krull
- Bekendtgørelsen af store engagementer, udleveret af Lars Krull

Årsrapporter

- Årsrapporter 2007 til 2011 Østjydsk Bank
- Årsrapporter 2008 til 2011 Sparekassen Djursland
- Risikorapporter fra Østjydsk Bank 2009 -2011
- Risikorapporter fra Sparekassen Djursland 2009 – 2011
- Årsrapport Vestjysk Bank 2010
- Årsrapport Virringsbank 2011
- Årsrapport Sparekassen Hvetbo 2011

Hjemmesider

- www.sparekassendjursland.dk
- www.7230.oeb.dk
- www.lokalepengeinstitutter.dk
- www.totalkredit.dk
- www.dlr.dk
- www.bankinvest.dk

- www.nets.eu
- www.finansudd.dk
- www.erhvervsbladet.dk
- www. borsen.dk
- www.fanet.dk
- www.finanstilsynet.dk
- www.finanswatch.dk
- www.vestjyskbank.dk
- www.evm.dk
- www.landbrugsavisen.dk/
- www.itst.dk
- www.euroinvestor.dk
- www.investopedia.com
- www.fremtidensbank.dk
- www.nationalbanken.dk
- www.tv2.dk
- www.dr.dk
- www.information.dk
- www.statistikbanken.dk

Bilag

Bilag 1 – hvordan finansierer pengeinstitutter sig.

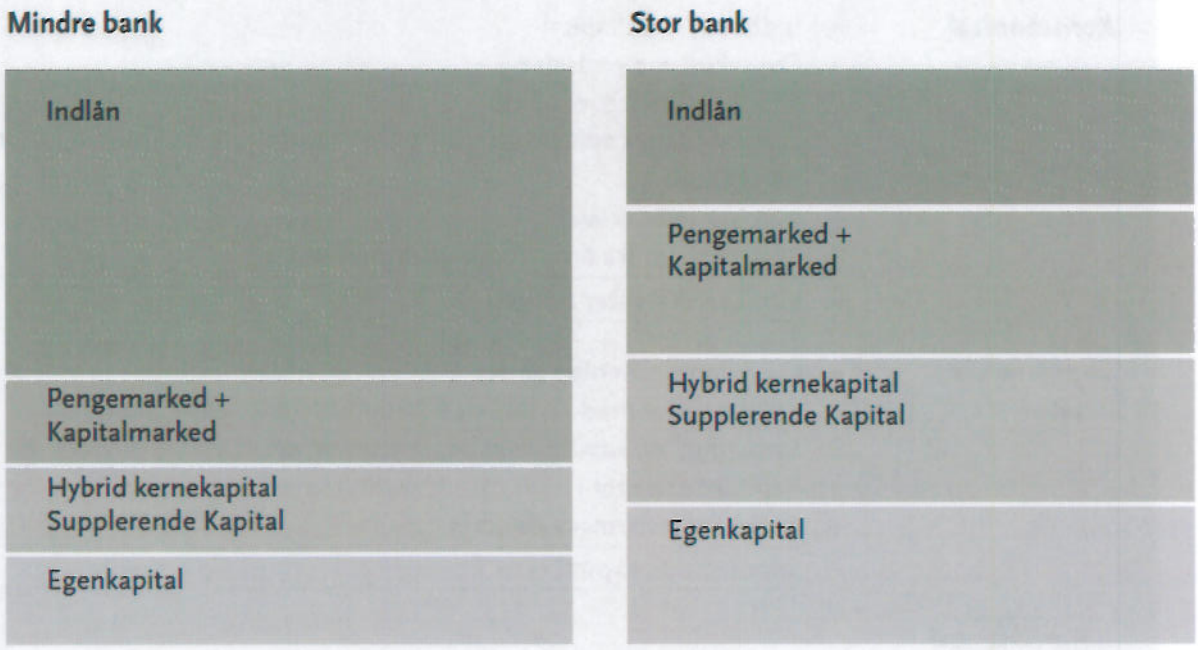

Bilag 2- Fakta ark om udregning af Basiskapitalen

FAKTA
Kapitalbegreber

Kernekapital	+	Indbetalt aktiekapital
	+	Overskud ved emission
	+	Reserver (inkl. overskud)
	+	***Hybrid kernekapital*** (ansvarlig lånekapital med uendelig løbetid)
	÷	Egne aktier
	÷	Immaterielle aktiver
	÷	Skatteaktiver fra årets løbende underskud
	=	Kernekapital efter fradrag
Supplerende kapital	+	Opskrivningshenlæggelser
	+	Værdipapirer med ubestemt løbetid (udstedte obligationer)
	+	Ansvarlig lånekapital med begrænset løbetid
	÷	Kapitalelementer i andre kreditinstitutter uden konsolidering
	÷	Andele i forsikringsselskaber
	=	Supplerende kapital efter fradrag

= ***Basiskapital***

Bilag 3 – Udregninger af WACC for Sparekassen Djursland og Østjydsk Bank

WACC og ICGR i Sparekassen Djursland	2007	2008	2009	2010	2011
dage	360	360,00	360	360	360
Indkomst e skat	4514	-10.320,00	9361	-7962	-24248
Udbytte	0	-	0	0	0
Renteudgifter	18297	26.553,00	18618	18218	17750
Balance	783053	837.044,00	923905	1103991	1076164
Egenkapital	166769	141.022,00	172160	184216	149633
Garantkapital	68148	52.580,00	74118	83430	84763
Pulje (aktivside)	0	-	0	0	0
Skattesats %	25	25,00	25	25	25
Beta	1	1,00	1	1	1
Risikofrirente%	4	4,00	4	4	4
forventet rente%	8	8,00	8	8	8
kd	0,026733	0,03547	0,02254369	0,01816	0,0175518
L	0,86205	0,88726	0,88462756	0,901245	0,9345673
Ke	0,08	0,08000	0,08	0,08	0,08
Venstre side	0,017284	0,02360	0,01495708	0,012275	0,0123025
Højre side	0,011036	0,00902	0,0092298	0,0079	0,0052346
WACC	**2,83%**	**3,26%**	**2,42%**	**2,02%**	**1,754%**
ICGR	**2,71%**	**-7%**	**5,44%**	**-4,32%**	**-16%**

Østjydsk Bank WACC og ICGR	2007	2008	2009	2010	2011
dage	360	360	360	360	360
Indkomst e skat	78883	38737	18365	8920	7513
Udbytte	8640	0	0	0	0
Renteudgifter	149053	213608	140549	126280	155356
Balance	5953069	5902454	6133580	6978920	7331935
Egenkapital	585762	619544	632251	648578	716818
Garantkapital	0	0	0	0	0
Pulje (aktivside)	0	0	0	0	52992
Skattesats %	25	25	25	25	25
Beta	1	1	1	1	1
Risikofrirente%	4	4	4	4	4
forventet rente%	8	8	8	8	8
kd	0,027771	0,040434	0,025548	0,019948	0,023675
L	0,901603	0,895036	0,89692	0,907066	0,901522
Ke	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Venstre side	0,018779	0,027142	0,017186	0,013571	0,016007
Højre side	0,007872	0,008397	0,008246	0,007435	0,007878
WACC	2,665%	3,554%	2,543%	2,101%	2,389%
ICGR	11,99%	6,25%	2,90%	1,38%	1,05%

Bilag 4 – Udregning af rentemarginalen

Rentemarginal Østjydsk Bank					
i 1000 kr.					
Renteindtægter	399904	361406	364546	419784	321238
Renteudgifter	155356	126280	140459	213608	149053
Netto renteindtægter	244545	235126	224087	206176	172185
Rentebærende aktiver	2011	2010	2009	2008	2007
(i 1.000 kr.)					
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	466039	79164	112933	206754	335666
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1031486	1111929	449755	481190	1104862
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	4895851	4910731	4671510	4343472	4078037
Obligationer til dagsværdi	445681	491567	574891	536615	183694
Rentebærende aktiver i alt	6839057	6593391	5809089	5568031	5702259
Rentemarginal	3,58%	3,57%	3,86%	3,70%	3,02%
Rentemarginal Sparekassen Djursland					
(i 1000 kr)					
Renteindtægter	62767	62593	62456	57949	49958
Renteudgifter	17750	18218	18618	26553	18297
Netto renteindtægter	45017	44375	39103	31396	31661
Balance i 1000 kr.	2011	2010	2009	2008	2007
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	9839	10061	8148	8476	7981
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	131897	76309	78055	39935	50796
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	3648	4524	3532	5937	9873
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	653215	688402	575504	572128	530739
Obligationer til dagsværdi	178019	219828	179741	141580	114544
Rentebærende aktiver	976618	999124	844980	768056	713933
Rentemarginal	4,61%	4,44%	4,63%	4,09%	4,43%

Bilag 5 – balance for budgetperiode for sparekassen Djursland og udregning af Cashs flows

Aktiver							
Kassebeholdning og anfordringstilgodeha	9.839	10.538	11.286	12.087	12.945	13.864	14.849
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og c	131.897	141262	151291	162033	173537	185858	199054
Udlån og andre tilgodehavender til dagsva	3.648	3.907	4.184	4.481	4.800	5.140	5.505
Udlån og andre tilgodehavender til amorti	653.215	639.628	639.372	645.638	665.136	692.008	698.790
Obligationer til dagsværdi	178.019	210.488	222.350	229.210	222.682	209.763	215.502
Aktier m.v.	61.228	65.575	70.231	75.217	80.558	86.277	92.403
Domicilejendomme	14.663	15.704	16.819	18.013	19.292	20.662	22.129
Øvrige materielle aktiver	7.533	8.068	8.641	9.254	9.911	10.615	11.369
Aktiver i midlertidig besiddelse	1.817	1.946	2.084	2.232	2.391	2.560	2.742
Andre aktiver	4.683	5.015	5.372	5.753	6.161	6.599	7.067
Periodeafgrænsningsposter	1.564	1.675	1.794	1.921	2.058	2.204	2.360
Aktiver i alt	**1.076.164**	**1.103.806**	**1.133.424**	**1.165.841**	**1.199.472**	**1.235.551**	**1.271.771**
Passiver							
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker							
Indlån og anden gæld	909.424	936.889	965.183	994.331	1.024.360	1.055.296	1.087.166
Udstedte obligationer til amortiseret kost	2.117	2.267	2.428	2.601	2.785	2.983	3.195
Andre passiver	14.476	15504	16605	17783	19046	20398	21847
Periodeafgrænsningsposter	379	406	435	466	499	534	572
Gæld i alt	926.396	955066	984650	1015181	1046690	1079211	1112779
Efterstillede kapitalindskud	0	0	0	0	0	0	0
Egenkapital							
Garantkapital	84.763	84.763	84.763	84.763	84.763	84.763	84.763
Opskrivningshenlæggelser	1.506	1.506	1.506	1.506	1.506	1.506	1.506
Overført overskud eller underskud	63.364	62.471	62.505	64.391	66.513	70.071	72.722
Egenkapital i alt	149.633	148740	148774	150660	152782	156340	158991
Passiver i alt	**1.076.164**	**1.103.806**	**1.133.424**	**1.165.841**	**1.199.472**	**1.235.551**	**1.271.770**

Værdi af Sparekassen Djurland	2011	B2012	B2013	B2014	B2015	B2016	B 2017
Årets resultat	0	-1.116	102	5.659	6.364	10.676	7.952
(-)ændringer i aktiver	0	27.642	29.618	32.417	33.631	36.079	36.170
(-) ændringer i gæld	0	28670	29584	30531	31509	32521	33565
Cash Flow		-88	68	3.773	4.242	7.118	5.347
Cash flow efter budgetperiode							311653,674
V=		-86	66	3.582	3.958	6.527	285.663
Samlede værdi	299707,83						
Egenkapital	149633,00						
Forskel	150074,83						

Bilag 6 – Balancen for ny Bank

Aktiver			
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender h	9.839	466.039	475.878
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralb	131.897	1.031.486	1.163.383
Udlån og andre tilgodehavender til dagsværdi	3.648	0	3.648
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret ko	653.215	4.895.851	5.549.066
Obligationer til dagsværdi	178.019	445.681	623.700
Aktier m.v.	61.228	215.965	277.193
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	5.153	5.153
Aktiver tilknyttet puljeordninger	0	45.941	45.941
Investeringsejendomme	0	13.386	13.386
Domicilejendomme	14.663	77.825	92.488
Aktuelle skatte aktivier	7.837		7.837
Udskudte skatteaktiver	211		211
Øvrige materielle aktiver	7.533	7.093	14.626
Aktiver i midlertidig besiddelse	1.817	25.741	27.558
Andre aktiver	4.683	101.013	105.696
Periodeafgrænsningsposter	1.564	761	-46.664
Aktiver i alt	**1.076.164**	7.331.935	8.359.100
Passiver			
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	0	264.364	264.364
Indlån og anden gæld	909.424	4.281.773	5.191.197
Indlån i puljeordninger		52.992	52.992
Udstedte obligationer til amortiseret kostpris	2.117		2.117
Indlån i puljeordninger		52.992	52.992
Udstedte obligationer		1.230.856	1.230.856
Andre passiver	14.476	185.260	199.736
Periodeafgrænsningsposter	379	1.680	2.059
Gæld i alt	926.396	6.016.885	6.943.281
Hensatte forpligtelser	135	11.903	12.038
Efterstillede kapitalindskud	0	586.329	586.329
Egenkapital			
Garantkapital/Aktie kapital	84.763	96.000	200.000
Overkurs ved emission		32.865	
Opskrivningshenlæggelser	1.506	4.872	1.506
Overført overskud eller underskud	63.364	583081	583.081
Egenkapital i alt	149.633	716.818	817.452
Passiver i alt	**1.076.164**	7.331.935	8.359.100

Bilag 7– beregnet WACC og ICGR efter opkøb

dage	360
Indkomst e skat	-10956
Udbytte	0
Renteudgifter	173106
Balance	8259100
Egenkapital	817452
Garantkapital	
Pulje (aktivside)	52992
Skattesats %	25
Beta	1
Risikofrirente%	4
forventet rente%	8
kd	0,023428618
L	0,900384933
Ke	0,08
Venstre side	0,015821081
Højre side	0,007969205
WACC	**2,38%**
ICGR	**-1,34%**